

OÜ Foori Autokool

B- kategooria mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekava

Juhi ettevalmistamise alus ja eesmärgid

Juhi ettevalmistamise eesmärgiks on luua tingimused, et anda õpilasele mootorsõidukijuhi erialased teadmised, oskused ja hoiakud liikluses käitumiseks vastavalt B- kategooria mootorsõiduki juhile kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele, mis on kehtestatud Liiklusseaduse §100 lõike 5 alusel MKM määrus nr.58 27.06.2011. Õpilane omandab lisaks sõiduki juhtimise teoreetiliste teadmiste ja sõiduoskustele ka algteadmised esmaabi andmise teadmistest ja oskustest vastavalt määrusele nr.80 14.12.2010 "Mootorsõidukijuhi esmaabikoolituse ja teadmiste kontroll ning õppevahendite ja – kava nõuded".

Õppekava koostamise aluseks on Majandus - ja Kommunikatsiooniministri määrus nr.60 "Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad" , Lisa 5 ,[RT I,30.04.2013,3-jõust.01.06.2013]

Õpetamise korralduslikud alused, struktuur

Õpilase koolitamisel tuleb rõhutada, et juht on liikluses suurema ohu allika valdaja, kes oma väärkäitumisega võib põhjustada ohuolukordi. Õpilane peab olema valmis vastutama oma õppimise eest. Õpilase omandatud hoiakud ja suhtumine kaasliiklejatesse ning keskkonda, tema teadmised ja sõiduvilumus peavad kindlustama turvalisuse nii endale kui teistele liiklejatele. Õpilane teab, kuidas autokool iseseisvat õppimist toetab ja kellelt vajalikku abi saab. Õppekava koosneb teooria- ja sõiduõppest. **Auditoorset tööd on 37 tundi pluss teooriaeksam ja sõiduõppe üldmahuks 24 tundi . Lisaks ettenähtud esmaabikoolitus 16 tunnises mahus.** Esmaabikoolituse kava sisaldab järgmisi ainevaldkondi- hädaabi kutsumine, elustamine, verejooksud, šokk, liigesetraumad ja luumurrud, kolju ning lülisamba-, kaela-, rindkereosa vigastused, põletused, külmumised. Kannatanu transportimine. Esmaabikoolitus lõpeb esmaabivõtete praktilise harjutamise ja testiga. Esmaabikoolitust viivad läbi tunnustatud esmaabiõpetajad. Esmaabi koolituse lõpetamise kohta väljastatakse vastav tunnistus.

Juhi koolitus jaguneb algastme koolituseks, algastme koolituse libedasõidu koolituseks, pimedal ajal sõiduki juhtimise koolituseks ja lõppastme koolituseks. Algastme koolitus lõpeb teooria- ja sõidueksamiga. Juhi esmaõppe algastme kursuse läbimise tõendamiseks annab koolitaja vormikohase koolituskursuse tunnistuse. **Juhi esmaõppe lõppastme koolitus** hõlmab koolitaja juures omandatud iseseisvat edasiarendamist ja enesehinnangu väljakujundamist teeliikluse tingimustes. Lõppastme eesmärk on süvendada algastmes saadud teadmisi ja oskusi ning saavutada iseseisva juhina piisav liiklemise vilumus, mis annab valmiduse juhiloa saamiseks. Juhi esmaõppe lõppastme koolitus algab pärast esmase juhiloa saamist. Juhi esmaõppe lõppastme koolituse kestus on 23 kuud. Lõppastme koolitusel peab lisaks õpingukaardile kaasas olema esmane juhiluba või isikut tõendav dokument. Lõppastme koolitust võib õpilase soovil ja koolitaja nõusolekul läbi viia ka õpilase kasutuses oleva autoga. Alus –www.riigiteataja.ee/akt/128062011039/ Libedaraja koolituse harjutused nii koolituse algastmes kui lõppastmes toimuvad kas OÜ AIDE autokoolis või OÜ AUTOSÕIT autokoolis libedasõidu õppeväljakul . Osavõtt auditoorsetest teooriatundidest ja sõidutundidest on kohustuslik.

Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks

Õpilane peab osa võtma kõigest auditoorsetest teooriatundidest ja pühenduma täielikult õppetööle. Teooriatunnis esitatud õpetaja küsimustele vastab täie vastutustundega. Õpetaja jälgib iga õpilase arengut autokoolis, tundidest osavõttu ja pöörab täiendavalt tähelepanu õpilase teadmiste

puudujääkidesse. Õpetaja kontrollib tagasisidena õpilase teadmisi testide ja avatud küsimuste abil. Õppekava läbimisel on õpilasel vajalik teha hulgaliselt iseseisvat tööd. Esmatähtis on õpilasel läbi töötada paragrahvide kaupa kehtiv liiklusseadus koos õpetajaga teooriatundides. Vajalik on lugeda õpetaja poolt koostatud õppematerjale, liiklustemaatilisi õpikuid, mis on toodud ära õppekava lõpus, liikluskindlustuse seadust ja teisi liiklusalaseid õigusakte. Õpilane peab mõistma liiklust kui süsteemi ja enda rolli selle süsteemi osana. Seda teemat õpitakse esimeses moodulis. Õpilane peab õppima selgeks **LIIKLUSTESTIDE** kogumiku, mis on välja antud Autokoolide Liidu poolt, 2012; Lisaks peab õpilane õppima liikluste kogumikust **LIIKLUSÜLESANDED**, koostatud Reedik Niiluse poolt, välja antud 2013.a. Õpilane on saavutanud õpiväljundid, kui vigade esinemissagedus on alla 10 % kogu testküsimuste arvust. Vajalik on otsida informatsiooni veebilehekülgedelt. Igal õpilasel tuleb koostada individuaalne õppeplan. Õpilasel on soovitatav kasutada oma perekonna lähedaste abi, kes omab B kateg. juhtimisõigust vähemalt 5 aastat, võttes õppesõidu parema ja kiirema õppimise eesmärgil Maanteeameti Liikluregistri Büroost juhendaja tunnistuse täiendava sõidupraktika saamiseks.

Hindamismeetodid ja – kriteeriumid

Teoreetiliste teadmiste kontrollimisel paneb koolitaja erilist rõhku õpilase arusaamisele ohtlike liiklusolukordade tekkemehhanismist ja liiklusreeglite tundmisele ning riskide vältimisele.

Õppekava jaguneb kolmeks mooduliks. Iga järgneva mooduli läbimise eelduseks on eelneva mooduli läbimine ja selles määratud õpiväljundite saavutamine. Õpiväljundite saavutamist teooriaõppes kontrollib õpetaja iga mooduli läbimise järel individuaalselt, õpilasele esitatud testküsimustiku põhjal. Iga küsimustik sisaldab vähemalt kuuskümmend küsimust. Õpiväljundite saavutamise lävendiks on, et õigesti on vastatud minimaalselt viiekümne neljale testküsimusele. Küsimustele vastamine toimub autokooli õppeklassis, abimaterjali kasutamata.

Sõiduõppes analüüsivad nii sõiduõpetaja kui õpilane iga sõidutunni lõpus õpilase poolt tehtud sõidutehnika vigu ja liikluses tehtud vigu vastavalt teemadele. Õpetaja suunab ja juhib õpilase tähelepanu tema puudustele liikluses sõitmisel ja tema tähelepanematuse vigade esinemisel. Lisaks õpiväljundite saavutamist sõiduõppes kontrollib sõiduõpetaja iga mooduli lõpus, õpilasele antud sõiduülesande tulemuste põhjal. Õpetaja ja õpilane analüüsivad ülesande täitmise tulemuslikkust ja koos jõutakse ühise otsuseni õpiväljundite saavutamise kohta. Õppekava läbimisel sooritab õpilane liiklusteooria ja sõidueksami. Liiklusteooriaeksam koosneb kuuekümmnest valikvastustega küsimusest, millest õigesti peab olema vastatud viiekümne neljale. Sõidueksam on sooritatud positiivsele tulemusele, kui õpilane on omandanud õppekavas ette nähtud oskused ja käitumise, ning on suuteline sõidukit juhtima iseseisvalt, ohutult ja keskkonda säästvalt. Kasutatakse mitmeeristavat hindamist, kus tulemuseks märgitakse sooritatud või mittesooritatud.

Õppeainete läbimise ajaline plaan . Punasega on algastme libedasõidu koolituse teemad !

Algaste			
Teooriaõpe		Sõiduõpe	
Moodul 1	Õppe- tunde	Moodul 1	Sõidu- tundi

Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest ..... 1t.		Juhi tööasend ja turvavarustus 1t.	
Iseseisvaks õppimiseks juhendamine 1 t.		Sõiduki käsitlemine, 2 t.	
Liiklus kui süsteem ... 2t.			
Ohutu liiklemise põhimõtted..... 3t.			
Teiste liiklejatega arvestamine ..... 1t.			
Sõiduki turvalisus ..... 1t.			
Inimene sõidukijuhina 1 t.			
Sõiduki algehitus 1t.			
Sõiduki tehnohoole 1 t.			
Juhile esitatavad lisanõuded 1t.			
Esimese mooduli vahekontroll.... 1t.			
I moodul kokku - 14 tundi			
Moodul 2		Moodul 2	
Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites ..... 1t.		Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel 1 t.	
Sõidujärjekord sõites..... 3t.		Sõiduki juhtimine erinevates liiklussituatsioonides 13 t. (vt.lisa 1)	
Sõidu eripära, asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis ..... 2t.			
Sõiduki peatumine, parkimine ja sõidu lõpetamine .....2t.			
Käitumine liiklusõnnetuse korral , Liikluskindlustuse seadus ..... 2t.			
Teise mooduli vahekontroll.....1t.			
Moodul 2 kokku - 11 tundi			17
Moodul 3		Moodul 3	
Möödasõit, möödumine ja ümberpõige .....2t.		Möödasõit, möödumine ja ümberpõige ..... 2t.	
Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil .....2t.		Sõiduki juhtimine planeeritud teekonnal..... 1t.	
Keskkonda säästev auto kasutamine 1t.		Keskkonda säästev sõiduki juhtimine .....1t.	
Sõiduki juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes ... 2 t.			
Peatamistekonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine 2t.		Libedasõidu harjutuste sooritamine 1t	
3. mooduli vahekontroll ... 1t.		.	
Moodul 3 kokku - 10 tundi			

Kokku algastme teooria koolituses tunde		35	Kokku õppesõidu koolitustunde ilma pimedata	22
Pimeda ajal sõiduki juhtimine				
Teooriaõpe		Sõiduõpe		
Pimeda ajal sõiduki juhtimine ,	1	Pimeda ajal sõiduki juhtimine	1	
Pimeda sõidu praktikum õppesõiduväljakul	1	-----		
		3 moodul kokku – 6t.		
Kokku algastme koolitus koos pimedasõidu koolitusega	37	Algastme koolitus koos pimedasõidu koolitusega	23	
Teooriaeksam	1	Sõidueksam 1 t.	24	
		KOKKU SÕIDUTUNDE :		

Algastme koolituse liiklusteooria- ja sõidueksam Maanteeametis			
Esmase juhiloa saamine			
Lõppastme koolitus			
Teooriaõpe		Sõiduõpe	
Keskonda säästev, ohutu ja teisi liiklejaid arvestav mõtteviis. Käitumine libedates teeloludes	3	Keskonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine.	2
Libedasõidu riskivältimise praktikum.	1	Libedasõidu riskivältimise harjutuste sooritamine	1
Kokku lõppastme koolituses	4	Kokku lõppastme koolituses	3

1. B KATEGOORIA ALGASTME KOOLITUSE AINEKAARDID

1.1. Teooriaõpe

T 1.1.	Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Koolituse maht	Antud teemat 1 tund; I mooduli maht kokku 14 tundi.
Aine läbimise eeltingimused	Ei ole.
Aine lühikirjeldus	Antakse ülevaade juhiloa saamise tingimustest ja korrast, juhikoolituse eesmärkidest ja autokooli õppekavast, õppetöö korraldusest ja õppetööd reguleerivatest dokumentidest. Seatakse koolitusele ühised eesmärgid.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused ülevaate saamiseks juhiloa saamise tingimustest ja korrast, õppetöö korraldusest, sisust ja mahust. Lua eeldused olukorrale, kus juhi ettevalmistamise riikliku õppekavaga seatud juhi koolituse eesmärgid ja õpilase juhilubade saamisega ning juhi koolitusega seotud eesmärgid langeksid võimalikult palju kokku.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab juhiloa saamise tingimusi ja korda; • teab õppetöö korraldust; • teab õppetööd reguleerivaid õigusakte ja dokumente; • on omaks võtnud B kategooria õppekavaga seatud juhi koolituse eesmärgid.
Iseseisva töö sisu	Konspekti lugemine, Liiklusseadusega tutvumine.
Kohustuslik kirjandus	OÜ Foori Autokooli B-kategooria mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekava. Raamat- Sõiduauto ABC siduri, piduri ehitus/ K. Aleksius /
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Seletatakse lahti aine lühikirjelduses toodut. Tunni ajal rõhutatakse õpilaste poolt esitatud küsimuste vajadust ning konspekti kirjutamise vajadust.

T 1.2.	Iseseisvaks õppimiseks juhendamine - Liiklustestide õppimine.
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Koolituse maht	Antud teemat 1 tund; I mooduli maht kokku 14 tundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitakse pärast tundi "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest".
Aine lühikirjeldus	Lisaks kohustuslikele teooriatundidele ja sõidutundidele on kursuse

	raames palju iseseisvat tööd. Aine raames täpsustatakse iseseisva töö sisu ja mahtu. Aidatakse õpilasel koostada individuaalne õppeplaani – õppetöö ajaline jaotus, iseseisev töö, õppimine juhendajaga jms. Rõhutatakse õpilase aktiivset rolli õppetöös ja vajadust võtta vastutus oma õppimise eest. Liiklusseaduse ja selle määruste täiendav lugemine ja õppimine kodus. Liiklustestide õppimise moodused.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused vastutuse võtmiseks oma õppimise eest ja aidata õpilasel koostada individuaalne õppeplaani.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • on valmis vastutama oma õppimise eest; • on koostanud individuaalse õppeplaani; • teab kuidas autokool iseseisvat õppimist toetab ja kellelt vajadusel abi saab.
Iseseisva töö sisu	Õpilane koostab individuaalse õppeplaani.
Kohustuslik kirjandus	1) Liiklustestid, 64; v. antud EAKL poolt Pärnu, 2012 2) Liiklusülesanded; koostaja Reedik Niilus Tln.2013 3) Sõiduauto ABC; koostaja Kalju Aleksius, Tln.1994
Täpsustatud õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane teab: <ol style="list-style-type: none"> 1) õpitavat saab omandada tahtlikult ja eesmärgistatult või tahtmatult ning eesmärgita 2) õpitavat saab omandada kas iseseisvalt või õpetaja ja õpilase ühistöö tulemusena 3) mida mitmekesisem on õpetus ja õpitava ainega tegelemine, seda põhjalikumalt aine omandatakse 4) õpiprotsessis on oluline õpitu õigeaegne kordamine, objektiivne ja õigeaegne tagasiside 5) õppematerjal esitatakse siirdega lihtsamalt keerukamale, kus uus teadmine haakub varemõpituga ning aitab seda kinnistada ning nii kujuneb arusaam, et need teadmised moodustavad terviku; 6) õppimine, kordamine ja teadmiste kontroll (ka enesekontroll) teenivad ühist eesmärki 7) iseseisval töö ja eriti rühmatööl on õpingutes oluline osa 8) õppematerjali esitatakse õppekava kohaselt etappide kaupa, rõhutades olulist
Hindamiskriteeriumid	Hinnatakse liiklustestide perioodiliselt õppetunnis.

T 1.3.	Liiklus kui süsteem
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Koolituse maht	Antud teemat 2 tundi; I moodul kokku 14 tundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe moodul 1 ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ning ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”
Aine	Liiklus koosneb mitmest osast – tee, liikleja, sõiduk, seadusandlus –

lühikirjeldus	moodustades süsteemi. Süsteemi erinevad osad on vastasmõjus – muutused ühes kutsuvad esile ka muutused teistes. Antakse ülevaade olulisemast süsteemi erinevate osade kohta – terminind, liiklusalane seadusandlus, sõiduk, liikluskorraldusvahendid jms.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused mõistmaks liiklust kui süsteemi.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab liiklussüsteemi erinevate osadega seotud terminoloogiat; • teab liikluskorraldusega seotud põhimõtteid; • mõistab liiklust kui süsteemi ja enda rolli selle süsteemi osana; • teab liikluse positiivset ja negatiivset mõju inimese elule ja tervisele.
Iseseisva töö sisu	Vaadata läbi LS § 2, § 15 – 17, § 100 lg 5-7, § 109, lahendada temaatilised küsimused liiklustestides
Kohustuslik kirjandus	EV Liiklusseadus. Liiklustestid EAKL 2012 ,Raamat – Liiklusõpik 2007, autorid lauri Koger ja Henn Kullerkupp.
Täpsustatud õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane teab: <ol style="list-style-type: none"> 1) teeliikluse osategureid ja nendega seotud riske (juht, sõiduk, liikluskeskkond ja teised liiklejad, liikluskorraldus) 2) ohutu liiklemine eeldab kõikide teeliikluse osateguritega arvestamist 3) juhi võimalusi ja õiget tegevust, kui juht oskab hankida liiklusinfot õigeaegselt või kui liiklusinfot saadakse hilja pole liiklusõnnetus enam välditav 4) liikluse üldisi põhimõtteid 5) juhti, sõidukit ja keskkonda puudutavatest õigusaktidest juhindumise vajalikkust 6) Liiklusseaduse põhireegleid ja liikluskorraldusvahendite olulisust, vastutust Liiklusseaduse nõuete eiramise korral 7) mootorsõidukite liigitust juhtimisõiguse seisukohalt 8) liiklusmärkide rühmitamist eesmärgi järgi (hoiatusmärgid, eesõigusmärgid, keelu- ja mõjualamärgid jne) 9) kuidas liiklusmärgirühmi eristatakse märgi kuju ja värvuse järgi 10) kõikide liiklusmärkide ja lisateatetahvlite tähendusi 11) liiklusmärkide mõjupiirkonda ja kehtivusaega 12) fooride erinevate tüüpide ja märguannete tähendust
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamise ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng . Loengut toetavad videofilmid. Individuaalselt kontrollib õpetaja õpiväljundite saavutamist mooduli lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal.

T 1.4.	Ohutu liiklemise põhimõtted
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Koolituse maht	Antud teemat 3 tundi; I moodul kokku 14 tundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud ained " Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest" ja " Iseseisvaks õppimiseks juhendamine".
Aine lühikirjeldus	Võimalikke ettetulevaid liiklusolukordi on väga palju ja neid üksikhaaval selgeks õppida ei ole võimalik. Aine raames analüüsitakse tüüpilisemaid liiklusolukordi ja arutletakse, millised on juhi võimalused tagada ohutus nendes olukordades. Sõnastatakse ühiselt ohutu liiklemise põhimõtted. Omandatakse piki- ja külgsuhte ning sõidukiiruse valikuga ja märguannete kasutamisega seotud reeglid.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused isiklike ohutu liiklemise põhimõtete väljatöötamiseks.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab, et peamised ohutu liiklemise põhimõtted on õigete tähelepanekute tegemine, oludele vastava sõidukiiruse valik, õigeaegsed ja piisavad märguanded, ohutu piki- ja külgsuhte hoidmine, liiklusreeglitest kinnipidamine ja teiste liiklejate arvestamine; • teab piki- ja külgsuhte ning sõidukiiruse valikuga seotud reegleid; • teab märguandeid ja nende kasutamisega seotud reegleid; • on välja töötanud isiklikud ohutu liiklemise põhimõtted.
Iseseisva töö sisu	Töö konspektiga, temaatilised küsimused liiklustestides.
Kohustuslik kirjandus	Õpetaja poolt koostatud õppematerjal, Liiklusseaduse paragrahvid: 18; 33; 39; 46; 47; 48; 49; 50. Raamat – Liiklusõpik 2007 lk.98-118 .
Täpsustatud õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane teab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) juhil on tahteline ja tahtmatu tähelepanu ja juht peab olema võimeline tegelema üheaegselt mitme tähelepanu nõudva asjaoluga. 2) aju on loominguiline organ, kuid väsib kiiresti 3) oma tähelepanuvõimet peab oskama ratsionaalselt kasutada 4) igas olukorras peab oskama säilitada tasakaalukust 5) juhi võimed ja hoiakud on kujundatavad 6) muutused käitumises sõltuvad juhi soost, east ja sõidustaažist 7) kiiruse mõju tähelepanekute tegemisele 8)õige ja ohutu sõidukiiruse määramise põhimõtteid 9)kiiruse piiramise ja soovitusliku kiiruse kehtestamise põhimõtteid 10)paindlik ja ohutu liiklemine põhineb heal liiklejate vahelisel mõistmisel, õigeaegsete juhimärguannete andmise oskusel . 11)liikleja peab nägema teisi ja olema teistele liiklejatele nähtav 12)Liiklusseaduse sätteid märguannete kohta 13)sõitmisel on ohutuse seisukohalt väga tähtis sõiduki asukoht 14)juht peab sõitmisel ajal olema teadlik oma asukohast ja veendunud, et see on õige ja otstarbekas enda ning teiste liiklejate suhtes 15)liikluses on alati vaja teada enda ja kaasliiklejate sõidujärjekorda 16) ruumivajaduse sõltuvust sõidukiirusest, teeoludest, sõidukogemusest, reageerimiskiirusest .

Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng . Loengut toetavad videofilmid ja slaidid. Loengu käigus toob õpetaja oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. Individuaalselt kontrollib õppejõud õpiväljundite saavutamist mooduli lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal.
---	---

T 1.5.	Teiste liiklejatega arvestamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Koolituse maht	Antud teemat 1 tund; I mooduli maht 14 tundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ja ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”.
Aine lühikirjeldus	Liiklejate käitumises on vanusest, kogemusest, kasutatavast sõidukist jms tulenevaid erisusi. Neid erisusi teades oskab juht teiste liiklejatega paremini arvestada. Ühe liikleja poolt tehtud viga ei vii vältimatult õnnetuseni kui teine pool teab mida ette võtta õnnetuse ärahoidmiseks. Arutletakse selle üle, milliseid liiklejate rühmi on, millised on nende käitumise eripärad ja kuidas iga liikleja saab neid eripärasid teades ohutuse tagada.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused teiste liiklejatega arevestava käitumise kujunemiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab, et liikluses osaleb erinevaid liiklejate rühmi; • teab erinevate liiklejate rühmade käitumise eripärasid; • omab valmidust liikluses ohutuse tagamiseks arvestama eripäradega, mis on seotud erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega; • mõistab teiste liiklejatega ja sõitjatega arvestamise tähtsust
Iseseisva töö sisu	Töö õpetaja poolt koostatud õppematerjaliga, liiklustestidega ja Liiklusseadusega.
Kohustuslik kirjandus	Liiklusseaduse paragrahvid: 16; 17; 33; 35; 36; 37; 49; 68. EAKL liiklustestid 2012. Raamat- Liiklusõpik 2007, lk. 121-123 .
Täpsustatud õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane teab: <ol style="list-style-type: none"> 1) liiklejate vahelise suhtlemise tähtsust 2) agressiivsest liikluskäitumisest tulenevaid ohtusid 3) arvestada eri liiklejate rühmade käitumistlaadi . 4) et juhina: <ul style="list-style-type: none"> - peab ta olema kaasliiklejatele nähtav - peab tema tegevus olema kaasliiklejatele ennustatav - peab ta oskama sobitada oma sõidukiirust liiklusvooluga - tuleb sõidukiirust muuta sujuvalt - tuleb osata ennustada teiste liiklejate tegevust

	<ul style="list-style-type: none"> - tuleb võtta arvesse liiklejate eri rühmade võimeid ja kalduvusi - tuleb olla eriti tähelepanelik vähekaitstud liiklejate suhtes ning vältida nende ohustamist ja neile kahju tekitamist - peab ta mõistma suurte ja väikeste sõidukite erinevast ruumivajadusest tulenevaid raskusi - peab ta olema valmis andma alarmsõidukitele sõidueesõigust ja mõistma algajate juhtide raskusi <p>5) kuidas mõjutab liikluskeskkond laste ohutust</p> <p>6) millega on seotud laste probleemid liikluses</p> <p>7) juhi ettevaatusabinõusid ja tegevust, kui tuleb mööduda vastutulevatest või pärisuunas liikuvatest jalakäijatest, jalgratturitest ja mopeedijuhtidest</p> <p>8) juhi kohustusi jalakäijate ning jalgratturite kui vähekaitstud liiklejate suhtes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kõnniteel - jalgrattateel - sõiduteel - õuealal - hoovist väljasõidul - teepeenral - nende ühistransporti sisenemisel ning väljumisel - reguleeritud ja reguleerimata ülekäigurajal - jalgrattatee ületamise kohal <p>9) milline on sobiv sõiduviis ülekäiguraja ja jalgrattatee ületamisel mitmesuguse liiklustiheduse ja nähtavuse ning eri tee- ja ilmaolude korral</p> <p>10) olukordi, kus juht on kohustatud teed andma jalgratturile ja mopeedijuhile</p> <p>11) probleeme, mis tekivad liikluses:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vanuritel <p>14) arvestada liikumispuudega juhi eriõigustega ja selgitada teiste sõidukijuhtide õiget käitumist liikumispuudega juhi suhtes;</p> <p>15) suuremõõtmeliste sõidukitega ja aeglaselt sõitvate sõidukitega kaasnevaid riske .</p> <p>16) eritalituse sõidukitega kaasnevalt oma kohustusi .</p>
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng . Loengut toetavad videofilmid. Loengu käigus toob õppejõud oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. Individuaalselt kontrollib õpetaja õpiväljundite saavutamist mooduli lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal.
T 1.6.	Sõiduki turvalisus
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Koolituse maht	Antud teemat 1 tund; I mooduli maht kokku 14 tundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ja ” Iseseisva õppimise juhendamine”.

Aine lühikirjeldus	Autotööstus areneb väga kiiresti. Sõidukite tootjad pööravad järjest suuremat rõhku sõidukite turvalisusele. Tehnikasaavutusi saavad juht ja sõitjad enda ohutuse suurendamiseks kasutada teades sõidukis oleva turvavarustuse tööpõhimõtet ning kuidas turvavarustust õigesti kasutada.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused turvavarustuse õigeks kasutamiseks vajalike teadmiste ja oskuste kujunemiseks ja motivatsiooni suurendamiseks kasutada turvavarustust. Tulede kasutamise reeglid autol. Mis on auto lisavarustus-tulekustuti, tõkiskingad, ohukolmnurk. Teab, kuidas pidurite korrasoleku kontrolli läbi viia. Teab, mis on auto korraline tehnohooldus.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab auto kasutaja juhendiga tutvumise olulisust • teab peamisi tänapäeva sõidukites kasutuses olevaid aktiivse ja passiivse turvalisuse elemente ja nende tööpõhimõtet (turvavöö kinnitamine ja istumisasendi reguleerimine, kaassõitja turvavarustuse kinnitamine, pagasi õige paigutus ja kinnitamine) • teab turvavarustuse vale kasutamisega või mittekasutamisega seotud ohte ja on enam motiveeritud turvavarustust kasutama • teab nõudeid sõitjate ja veoste veole ja turvavarustuse kasutamisele • teab sõidukist väljumisel ja sellesse sisenemisel vajalikke ettevaatusabinõusid • teab nõudeid kasutatava mootorsõiduki tehnoseisundile • teab keskkonnaga seonduvaid nõudeid sõiduki kasutamisel • teab kasutatava sõiduki lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja sõiduki juhitavusele.
Iseseisva töö sisu	Vaadata läbi ohtlike rikete loetelu seadusaktides, lahendada temaatilised küsimused liiklustestides, lugeda konspekti.
Kohustuslik kirjandus	Liikluseaduse paragrahvid: 30; 33; 34; 73. Raamat – J. Pirita Lihtne liikluseeskiri ja ohutu sõidu õpetus lk.86-99.
Täpsustatud õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane teab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kuidas teostada sõiduki sõidueelset kontrolli ja valmistuda sõiduks; 2) mis kuulub auto varustusse ja kuidas seda kasutatakse 3) auto komplekti kuuluvaid ja lisatavaid turvaseadmeid ja nende kasutamise nõudeid 4) auto tulede, tahavaatepeeglite, ventilatsiooni, klaasisoojendi tähtsust 5) istme reguleerimisega seotut tähtsust 6) auto juhtimisseadiste kasutamist 7) tulede ehitust, korrasolekut ja reguleeritust: 8) sõidukile veose paigutamise ja kinnitamise osas veose nõuetekohast paigutamist, kinnitamist, katmist 9) korralise hoolduse nõuet ja vajadust.

	Pärast koolitust peab õpilane oskama kontrollida: <ol style="list-style-type: none"> 1) tulede seisukorda ja tööd 2) peeglite asendit 3) näidikute ja hoiatustulede näitu.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamise ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng. Loengut toetavad slaidid. Loengu käigus toob õpetaja oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. Õpilaste teadmisi kontrollitakse avatud küsimuste abil õpetaja poolt.

T 1.7.	Inimene sõidukijuhina
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Koolituse maht	Antud teemat 1 tund, I mooduli maht 14 tundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud ained "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest" ja "Iseseisvaks õppimiseks juhendamine".
Aine lühikirjeldus	Inimestena oleme erinevad. Erinevused võivad olla tingitud kaasasündinud teguritest (sugu, isiksuse omadused, impulsiivsus, kognitiivsed funktsioonid), elu jooksul välja kujunevatest teguritest (vanus, kogemused, hoiakud, väärtused, motiivid, iseloom jms) ning kiiresti muutuvatest asjaoludest (väsimus, tervislik seisund, emotsioonid, joove jms). Arutletakse selle üle, kuidas nendest teguritest tulenevat negatiivset mõju juhi käitumisele saab vältida. Saab teada, missugused nõuded on auto tehnoseisundile. Näidikute jälgimine sõidu ajal ja sellest info hankimine. Õpitakse alkoholiühikuid mg/L ja mg/g, alkoholi, psühhotroopsete, narkoainete negatiivset mõju organismile. Saadakse teada karistusi juhile vastavalt liikluseadusele, kui sõidetakse alkoholi jääknähtudega, või hoopis alkoholi joobes. Maanteeameti tellimisel tehtud õppefilmi „Juua või juhtida” vaatamine ja analüüs.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused turvavarustuse õige kasutamiseks vajalike teadmiste ja oskuste kujunemiseks ja motivatsiooni suurenemiseks kasutada turvavarustust.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab inimeste erineva liikluskäitumise põhjuseid; • teab peamisi tänapäeva sõidukitel kasutuses olevaid aktiivse ja passiivse turvalisuse elemente ja nende tööpõhimõtet • (turvavöö kinnitamine ja istumisasendi reguleerimine, kaassõitja turvavarustuse kinnitamine, pagasi õige paigutus ja kinnitamine) • teab turvavarustuse vale kasutamisega või mittekasutamisega seotud ohte • teab nõudeid sõitjate ja veoste veole ja turvavarustuse kasutamisele

	<ul style="list-style-type: none"> • teab alkoholi mõõtühikuid, alkoholi ja psühhotroopsete ainete negatiivset mõju noorele organismile, karistusi alkoholi joobes juhtimise eest • teab sõidukist väljumisel ja sellesse sisenemisel vajalikke ettevaatusabinõusid • teab nõudeid kasutatava mootorsõiduki tehnoseisundile, armatuurlaua näidikutel saadavat infot. • teab keskkonnaga seonduvaid nõudeid sõiduki kasutamisel • teab liiklusmärkide ja teemärgiste tähendusi.
Iseseisva töö sisu	Vaadata läbi ja õppida liiklusmärgid, lisateetatähvlid, tunnusmärgid (LS § 6 lg 6), lahendada temaatilised küsimused liiklustestides, lugeda konspekti, valmistada ette vahekontrolliks
Kohustuslik kirjandus	Seadusaktide kogumik B-kategooria juhtidele
Täpsustatud õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane teab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kuidas hinnata oma võimeid autojuhina 2) et juht vastutab selle eest, millises psüühilises ja füüsilises seisundis ta alustab või jätkab sõitu 3) milline on sisetunnetuse olemus ja kuidas ta areneb 4) kuidas kujuneb juhil autokäsitsemistunnetus, nägemistunnetus ja teetunnetus 5) millised tegurid (isikuomadused) mõjutavad juhi toimetulekut liikluses: <ul style="list-style-type: none"> - juhi püsiomadused (psüühilised võimed e. kaasasündinud omadused) - juhi muutuvad omadused (nt sõidukogemus, koolitus, vanus) - vahelduvad tegurid (nt väsimus, meeleolu, haigus) 6) miks inimesel tuleb saavutada teatav intellektuaalne ja emotsionaalne küpsus, et vastata hea liikluskäitumise nõuetele 7) millist osa etendavad liikluskäitumises järgmised tegurid ja kuidas need mõjutavad liikluskeskkonda ning liiklusohutust: <ul style="list-style-type: none"> - identiteet ja ideaal - reaalsustaju - oma võimete tundmine - enesekontroll - vastutustunne 8) noorte mees- ja naisjuhtide enesehinnangu kohase ja tegeliku sõiduuskuse erinevusi 9) miks võivad liikluses põhjustada negatiivseid ilminguid: <ul style="list-style-type: none"> - impulsiivsus; - agressiivsus; - oma mina rõhutamine; - ametialase või isikliku positsiooni rõhutamine; - pingeseisund; - negatiivne hoiak; - hädaldamine.

	<p>10) stressiseisundi olemust ja kirjeldada:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mis on stressiseisund; - põhimõttelist seost stressi ja töövõime vahel; - stressiseisundite tüüpe. <p>11) millest tekib noortel grupisurve;</p> <p>12) kuidas grupisurve võib viia liiklusõnnetuseni;</p> <p>13) millist positiivset mõju teiste inimeste käitumisele avaldab hea eeskuju</p> <p>14) millised tundemärgid teatavad juhile tema väsimusest</p> <p>15) millal on juhil keelatud sõitu jätkata</p> <p>16) kuidas juht saab sõidu ajal väsimusest üle</p> <p>17) kuidas alkohol mõjutab juhtimist ja käitumist</p> <ul style="list-style-type: none"> - vead liiklusolukordade ennustamisel - reaktsioonaja pikenemine - koordineerimisvõime nõrgenemine - kiire väsimine - nägemisteravuse vähenemine ja nähtavusala ahenemine <p>18) alkoholi tarvitamise tagajärgi liikluses</p> <p>19) milline on ravimite mõju juhile</p> <p>20) millist mõju avaldavad juhile narkootilised ained</p> <p>21) kuidas mõjutab haigusseisund auto juhtimisvõimet</p>
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng. Loengut toetavad slaidid, videofilmid.. Loengu käigus toob õpetaja oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. Kontrollitakse õpilase teadmisi käsitletud teemadel avatud küsimuste ja teemakohaste testküsimuste abil.

T.1.8 I moodul Sõiduki algehitus

Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe I moodulisse
Koolituse maht	Antud teemat 1 tund ; I moodulit kokku 14 tundi,
Aine läbimise eeltingimused	Eeltingimusi ei ole.
Aine lühikirjeldus	Õpilane omandab algteadmisi auto sisepõlemismootori tööpõhimõttest, vāntmehhanismist, gaasijaotusmehhanismist, jahutusüsteemist, õlitussüsteemist, mootori töötaktidest, elektriseadmestikust; Radiaalrehvide markeeringust, talve- ja suverehvide erinevusest, rehvide turvisemustri nõuetest. Õpilane omandab algteadmisi bensiini omadustest, oktaanarvust, detonatsiooni põhjustest. Diiselkütuse omadustest. Mootoriõlide liigitusest.
Aine	Luu eeldused auto õigeks hoolduseks vajalike baasteadmiste loomisel ja

üldeesmärgid	ohutuse tagamiseks, rehvide õigeaegseks kasutamiseks, kütuste ohutuks käitlemiseks.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane :</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab auto algehituse teadmiste olulisust, • teab sisepõlemismootori töö põhimõtet, • tunneb mootori olulisemaid detaile, • teab , mis on jahutusvedelikud ja nende mürgisust organismile, • teab, kuidas käivitada autot abiaku abil, • teab bensiini olulisi kvaliteedinõudeid ja omadusi, • teab, mis on radiaalrehv, naastrehv, lamellrehv, M+S rehv, suverehv, • teab, millised nõuded on rehvidele, • teab rehvi tasakaalustamise tähtsust, • teab diiselmootori omadusi, liigitusi, • teab mootoriõlide liigitusi, õli taseme kontrolli tähtsust
Kohustuslik kirjandus	Lugeda MKM määrust nr.42 13.06 2011 Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuded.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	<p>Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega. Seejärel loeng antud teemal. Loengut toetavad slaidid.</p> <p>Õpilaste teadmisi kontrollitakse küsimuste abil õpetaja poolt.</p>

T.1.9 I moodul Sõiduki tehnohoole

Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe I moodulisse
Koolituse maht	Antud teemat on 1 tund, kokku I moodulit on 14 tundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud on moodul I ained ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest, liiklus kui süsteem , ohutu liiklemise põhimõtted, teiste liiklejatega arvestamine, sõiduki turvalisus, inimene sõidukijuhina, sõiduki algehitus.
Aine lühikirjeldus	Tehniliselt korras auto on liikluses ohutu ja keskkonnasäästlik. Õpilane peab teadma riikliku tehnoloogilise olulisust ja tähtsust. Õpilane peab teadma, et sõiduki korrasolekut on vaja pidevalt jälgida nii enne väljasõitu kui ka sõidu ajal näidikute järgi ja iga teatud läbisõidu ajal

	sooritada ettenähtud tehnohoorde ja diagnostika töid. Sõiduki tehnohoole koosneb mitmest osast, - veermiku hooldest, vedelike tasemete kontrollist, pidurisüsteemi hooldest, tulede hooldusest ja kontrollist, roolisüsteemi hooldest, õlitussüsteemi hooldest, väljalaskesüsteemi hooldest, katalüsaatori korrasoleku kontrollist, keskkonna saastamise vastasest hooldest.
Aine üldesmärgid	Lua eeldused, et õpilane teab, millal sõidukiomanik peab käima riiklikul tehnõulevaatusel, andma teadmised, mida kontrollitakse tehnõulevaatusel. Millised on ohtlikud rikked sõidukil ja millised väheohtlikud rikked. Milliste riketega on keelatud sõita sõidukiga liikluses. Lua eeldused, et õpilane kasutaks sõidukit ohutult ja pikaajaliselt. Lua eeldused, et õpilane teaks kui palju raha hoiab kokku õigeaegne sõiduki tehnõulevaatus, diagnostika .
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane :</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab sõiduki riikliku tehnõulevaatusega seotud kehtivat määrust, nõudeid sõiduki mürale ,heitgaasile, tuledele, piduritele, veermikule. • teab rehvidele esitatud nõudeid, • teab tehnohoorde mõju olulisust auto ohutusele liikluses, • teab pidurite ehitust ja järelevalve kontrolli pidurite üle, • teab tuledele esitatavaid nõudeid, seisukorda ja hooldust, • teab, kuidas hinnata sõiduki sõidueelset kontrolli, • teab roolisüsteemi ohtlikke rikkeid, • teab pidurisüsteemi ohtlikke rikkeid, • teab, millal vedelikke korraliselt vahetada sõidukil, • teab mootoriõlisid ja nende tähtsust mootori eluea tõstmisel, • teab, milleks on autol katalüsaator ja selle töö põhimõtet, • teab, kuidas ohutult vahetada sõidukil rehvi, • teab, kuidas käidelda kütuseid, • teab keskkonnaohutuse nõudeid sõidukiga sõites.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng. Loengut toetavad slaidiprogramm ja õppefilmid. Kontrollitakse teadmisi avatud küsimuste ja testküsimuste abil.

--	--

T.1.10 I moodul Juhile esitatavad lisanõuded: Alateemad -Hädapeatumine. Pukseerimine. Raudtee ületamine. Liiklus õuealal. Liiklus jääteel.

Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1.moodulisse
Koolituse maht	Antud teemat 1 tund; I mooduli maht kokku 14 tundi,
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud I mooduli 13 tundi.
Aine lühikirjeldus	Omandatakse teadmisi juhile esitatavate lisanõuete kohta vastavalt kehtivale liikluseadusele § 59 raudtee ületamine, 6 jagu § 61 kuni § 65. Juht saab teada millised nõuded on hädapeatamisel, millal üldse võib teha hädapeatamist; kuidas pukseerida oma autot; painduva ühenduslüluga pukseerimine; jäiga ühenduslüluga pukseerimine. Nõuded auto pukseerimisel ja pukseerimise ohud. Pukseeritava seadme vedu. Liiklus õuealal, selle eripära, nõuded, piirangud juhile; õuealal parkimise üldnõuded. Õpitakse, kuidas liigelda jääteel; millised nõuded on jääteel liiklemiseks, ohtudest jääteel ja nende teavitamisest jäätee valvetalitusele. Õppefilmi vaatamine sõidust mööda jääteed Eesti mandriosast Vormsi saarele;
Aine üldeesmärgid	Õpilane saab teada, kuidas ületada ohutult ja millal võib ületada raudteeülesõidukohta, raudtee ületamise piiranguid. Millal võib raudteed ületada üksnes raudteeomaniku loal. Õpilane saab teada, millal ja kus võib teha ohutut hädapeatumist. Millised ohud on hädapeatumise korral raudteeülesõidukohal. Pukseerimine. Luua eeldused ja teadmised sõitmisel pukseeritava auto roolis, pukseerija auto roolis. Analüüsitakse, missugused ohud varitsevad juhte pukseerimisel painduva ühenduslüluga. Kuidas tagada pukseerimisel ohutus. Millised massi nõuded autodele on pukseerimisel. Luua teadmised liikluses õuealal. Luua teadmised liikluses jääteel. Millised ohud varitsevad sõites jääteel.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane teab :</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuidas ületada raudteeülesõidukohta , • millised ohud on reguleerimata , reguleeritud raudteeülesõidukoha ületamisel, • millised on raudtee ületamise piirangud • painduva ühenduslüluga pukseerimise nõudeid • jäiga ühenduslüluga pukseerimise nõudeid, • pukseerimise keeldusid ja piiranguid,

	<ul style="list-style-type: none"> • pukseeritava seadme vedu, • veduki massi nõudeid pukseeritava auto suhtes • õuealal liikluse nõudeid ja piiranguid • õuealal liiklemise ohtusid • kuidas toimub liiklus jääteel ja millised on ohud jääteel sõites • millised nõuded on jääteel sõitmisel • jäätee valvetöötaja rolli jäätee järelvalves •
Iseseisva töö sisu	Lugeda kehtivat liiklusseadust § 59, §61, § 62, § 63, § 64, § 65
Õpetamise meetodid ja õppeväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega. Teema lõpus lahendatakse pukseerimisteemalisi ja hädapeatamise teemalisi liiklustest küsimusi. Peale filmi vaatamist võetakse kokkuvõtteks jääteel sõitmisel ohud ja erisused veelkord üle. Õpetaja küsib õpilastelt suuliste küsimuste abil teemadega seotud küsimusi.

T 2.1. II moodul	Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites (Moodul 2 , tundide maht 11t.)
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 2. moodulisse.
Koolituse maht	Antud teemat 1 tund; II mooduli maht 11 tundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul.
Aine lühikirjeldus	Üheks ohutu liiklemise eelduseks on valida teel otse sõites ja manöövri sooritamisel õige asukoht. Omandatakse sõidu alustamise ja sõiduki asukoha valikuga seonduvad reeglid. Arutletakse, kuidas tagada sõidu alustamisel ohutus, milliseid ettevalmistusi tuleb sõiduks teha, millised on tee erinevad osad ja nende otstarbed; mille järgi ära tunda eraldi rada ühissõidukile, kergliiklejatele jms; kui sõiduradasid on mitu, siis milline rada valida; kuidas saab juht õige paiknemisega teel riske vältida. Analüüsitakse sõiduki asukohaga sõites seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused sõitmisel õige asukoha valikuks vajalike teadmiste kujunemiseks ja motivatsiooni suurenemiseks sõidu planeerimisega riske vältida ning keskkonda säästa.

Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab kuidas sõitu ohutult alustada; • teab tee erinevaid osi ja nende otstarvet; • teab sõiduki asukoha valikuga seotud reegleid; • teab kuidas valida asukohta teel riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil; • on rohkem motiveeritud oma sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima.
Iseseisva töö sisu	Vaadata läbi LS § 35 – 38, 84, 89, lahendada temaatilised küsimused liiklustestides, lugeda konspekti.
Kohustuslik kirjandus	Johannes Pirita - Ohutu sõidu õpetus Tln. 2002
Täpsustatud õpiväljundid	<p>Sõiduks valmistumine. Pärast koolitust õpilane oskab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) valmistuda sõiduks juhina 2) kontrollida enne sõitma hakkamist ja sõidu ajal sõiduki vastavust ohutusnõuetele 3) arvestada liiklus-, tee- ja ilmaoludega 4) enne sõitu kavandada oma sõiduteekonda ja arvesse võtta selle iseärasusi <p>Juhi märguanded. Pärast koolitust õpilane teab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) millal ja kuidas võib juht anda märguannet helisignaaliga 2) millal ja kuidas võib juht anda märku tulede vilgutamisega 3) kuidas antakse suunamärku sõidu alustamisel sõidutee servast, pöördel, sõiduraja vahetamisel ja muude manöövrите korral 4) millal tuleb kasutada ohutulesid ja ohukolmnurka 5) kuidas muuta peatumismärguanne pidurdamisel paremini märgatavaks 6) miks peab juht lisaks juhimärguandele ka veenduma oma järgneva tegevuse ohutuses <p>Sõidu alustamine. Pärast koolitust õpilane oskab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) jälgida tagant lähenejaid ja ennustada nende tegevust 2) enne sõidu alustamist koostada hangitud informatsiooni põhjal tegevuskava, näidata suunamärguannet ja olla oma tegevuses teistele liiklejatele mõistetav 3) liituda sujuvalt ja ohutult liiklusvooluga 4) jälgida veel kord liiklusvoolu sisenemise ajal ees ja külgedel toimuvat <p>Teeandmise kohustus. Pärast koolitust õpilane teab juhi õiget tegevust, kui juht sõidab välja sõiduteele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - parklast - õuealalt - tanklast

	<ul style="list-style-type: none"> - kiirendusrajalt - teepeenralt - üle kõnnitee <p>Sõiduki asukoht sõites.</p> <p>Pärast koolitust õpilane teab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) lähtuvalt asukohast teel: <ul style="list-style-type: none"> - mis on sõidukite ja ühissõidukite erirajad ning milline on nendel liiklemise kord - kuidas peab sõidu ajal paiknema sõiduk asulas ja asulavälisel teel sõltuvalt sõidukiirusest - kuidas peab sõidu ajal paiknema sõiduk ühesuunalisel ja kahesuunalisel teel sõltuvalt sõiduradade arvust - rööbasteta sõidukite paiknemise korda pärisuunalisel trammiteel. 2) lähtuvalt pikivahest enda ees sõitva sõidukini: <ul style="list-style-type: none"> - küllaldase pikivahe hoidmise kohustust ja selle olulist tähtsust erinevates olukordades - kuidas määratakse sobivat pikivahet enda ja eessõitja vahel - sekundites mõõdetava pikivahe põhimõtet (pikivahe asulas 2 sek ja väljaspool asulat 3 sek) 3) erisuguste sõidukite lisaruumi vajadust sõiduteel ja sõidurajal: <ul style="list-style-type: none"> - buss - veoauto - sõiduauto - kahe rattalised sõidukid (mootorratas ja jalgratas) <p>Sobiva sõiduraja valik.</p> <p>Pärast koolitust õpilane teab, kuidas valida liiklusreeglite kohaselt ning enda ja teiste liiklejate suhtes otstarbekalt sõidurada.</p> <p>Liiklusvoolus sõitmine ja ümberreastumine.</p> <p>Pärast koolitust õpilane teab, kuidas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sõita liiklusvoolus: <ul style="list-style-type: none"> - jälgides korduvalt liiklust lähedalt, kaugelt ette, taha ja kõrvale, et sobitada oma sõidukiirus üldise liiklusvooluga - sõites sujuvalt, teisi liiklejaid arvestades ja kontrollides, kas teised teda näevad 2) vahetada sõidurada, seejuures osata liiklusvoolus ümber paikneda sujuvalt ja ohutult teades, kus sõiduraja vahetamine on lubatud, ohutu ja kus see on keelatud või ohtlik <p>Sõiduki asukoht sõites.</p> <p>Pärast koolitust õpilane teab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kuidas peab sõiduk paiknema ühesuunalisel ja kahesuunalisel teel enne ristmikku, kui ristmikult sõidetakse otse, paremale, vasakule või tagasi arvestades seejuures sõidujoont ristmikku ületades ja ristmikult välja sõites, samuti trammitee olemasolu 2) kuidas määratakse sõidukite paiknemine, kui teekatemärgistust ja liikluskorraldusvahendeid pole 3) kuidas määratakse sõidukite paiknemine teekatemärgistuse ja liiklusmärkidega tähistatud teel
--	--

	<p>4) kuidas pöörata ringristmikul või siis, kui sõiduki pöörderaadius on suur</p> <p>Sõiduraja valik ristmikule lähenedes.</p> <p>Pärast koolitust õpilane teab, kuidas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) järgida ohutu liiklemise juhiseid 2) ristmikule lähenedes mõelda liiklusolukordi ette 3) näha ja tunnetada ristmikuliikluses toimuvat 4) võtta arvesse enda ja teiste liiklejate soove, vajadusi, õigusi ja võimalusi liikluses toime tulla <p>Sõiduraja valik ristmikult väljudes.</p> <p>Pärast koolitust õpilane teab, kuidas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) järgida ohutu liiklemise juhiseid 2) näha ja tunnetada ristmikuliikluses toimuvat 3) juhinduda liikluskorraldusvahenditest 4) kuidas valida õiget sõidurada sõltuvalt: <ul style="list-style-type: none"> - kavatsetavast sõidusuunast - sõiduradade hõivatusest - oma sõidukiirusest - trammitee olemasolust - liiklejate ühistööst
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng . Loengut toetavad slaidid, videofilmid. Loengu käigus toob õpetaja oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. 2 mooduli lõpus korraldatakse vahekontroll testide kujul. Vahekontrollis on 60 küsimust. Minimaalsete õigete vastuste arv on 54. Õpilane saab tagasisidet õpiväljundite saavutamise kohta ka vastavateemalistes õppesõidutundides sõiduõpetajalt.

T 2.2.	Sõidujärjekord sõites
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 2. moodulisse.
Koolituse maht	Antud teemat 3 tundi; II mooduli maht 11 tundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul.
Aine lühikirjeldus	Üheks ohutu liiklemise eelduseks on õige sõidujärjekorra määramine teede lõikumisalade ja teega külgnivate alade ületamisel. Omandatakse teede ristumis- ja lõikumisaladel ning raudteeülesõidukohtadel ja õuealade, parklate, jalgrattateede, teega külgnivate alade, raudtee, trammitee jms ületamisel sõidujärjekorra määramisega seotud reeglid. Analüüsitakse teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnivate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõiduga seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.
Aine	Lua eeldused ristmike ja teega külgnivate alade ületamisel õige sõidujärjekorra määramiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ja

üldeesmärgid	motivatsiooni suurenemiseks ristmikel sõites võimalikke ohte vältida.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab rakendada probleemülesannete lahendamisel teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõidujärjekorra määramisega seotud liiklusreegleid; • omab ülevaadet teede lõikumisalade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest; • on rohkem motiveeritud teede lõikumisalade ja teega külgnevate alade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud võimalikke ohte vältima.
Iseseisva töö sisu	Vaadata läbi LS § 56 – 58, lahendada temaatilised küsimused liiklustestides, lugeda konspekti.
Kohustuslik kirjandus	Õppejõu poolt koostatud õppematerjal ja Liiklusseaduse paragrahvid: 17; 18; 19; 35; 37; 56; 57; 58; 59; 60.
Täpsustatud õpiväljundid	<p>Reguleerimata ja reguleeritavad ristmikud.</p> <p>Pärast koolitust õpilane teab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) liikluse reguleerimise põhimõtted 2) liikluse reguleerimise märguanded 3) teeandmise kohustust 4) sõidujärjekorda trammiteega lõikumisel 5) sõidujärjekorda teekatte järgi 6) sõidujärjekorda parema käe reegli järgi 7) sõidujärjekorda eesõigusmärkide järgi 8) sõidujärjekorda ringliiklusega ristmikul 9) sõidujärjekorda fooritulede järgi 10) sõidujärjekorda reguleerija märguannete järgi <p>Teeandmiskohustus.</p> <p>Pärast koolitust õpilane teab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) üldisi ohutusnõudeid sõiduteede lõikumisaladel ja sõidujärjekorda nendel 2) kes on kohustatud andma teed sõiduteede lõikumisaladel, kus kehtib parema käe reegel 3) liiklemise korda ringristmikul 4) ohutusabinõusid olukorras, kus juht kavatseb sõita peateele, maanteele, kus puudub kiirendusrada 5) juhi tegevust tee andmisel 6) nõudeid, mis kehtivad ristmikul pöörde sooritajale 7) kuidas vältida teiste liiklejate takistamist ristmikule sõidul 8) juhi tegevust kiirendusrajalt peateele sõitmisel 9) juhi tegevuse erisusi rööbastranspordiga seonduvalt 10) juhi tegevust lähenemisel peatusest väljuvale ühissõidukile <p>Sõidujärjekord ristmiku ületamisel.</p>

	<p>Pärast koolitust õpilane teab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ristmiku ületamise põhireegleid reguleeritaval ristmikul ja reguleerimata ristmikul 2) trammile tee andmise kohustust 3) et tal on õigus loobuda oma sõidueesõigusest ja et seda tuleb teistele liiklejatele arusaadavaks tegemine <p>Jalakäijatele ja jalgratturitele tee andmise kohustus.</p> <p>Pärast koolitust õpilane teab, et ta peab juhina andma teed:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ristmikul pöoret lõpetades jalakäijale ja jalgratturile 2) jalakäijale reguleeritud ja reguleerimata ülekäiguradadel 3) jalgratturile ja mopeedijuhile, kes ületab tema teed mööda jalgrattateed ristmikul <p>Ristmikule lähenemine.</p> <p>Pärast koolitust õpilane oskab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ristmikule lähenedes mõelda liiklusolukordi ette 2) näha ja tunnetada ristmikuliikluses toimuvat 3) võtta arvesse nii enda kui teiste liiklejate võimeid ja võimalusi, et ristmikuliikluses toime tulla 4) juhinduda ristmiku ületamise reeglitest 5) järgida ohutu liiklemise juhiseid <p>Ristmiku ületamine.</p> <p>Pärast koolitust õpilane oskab jälgida liiklusümbrust ristmikule lähenedes ja ristmikku ületades. Enne ristmiku ületamist õpilane oskab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) hankida teavet, mida ei saanud ristmikule lähenedes 2) veenduda saadud informatsiooni põhjal ristmiku ületamise võimalikkuses ja ohutuses 3) ristmikku ületades jälgida ristmiku seda osa, kuhu on nähtavus halvem ja kus võib olla oht <p>Tavalisest suuremat tähelepanu nõudvad liiklusolukorrad.</p> <p>Pärast koolitust õpilane teab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) millised riskid tekivad, kui juht tajub lähenevat mootorratturit või läheneb aeglasele sõidukile (jalgrattur, traktor) 2) millistes olukordades eksitakse sõidujärjekorra määramisel 3) tüüpilisi ohtusid ja eksimusi pööretel, tagurdamisel ja manööverdramisel 4) oma tegevuse teistele liiklejatele mõistetavaks tegemise ja teiste liiklejate kavatsuste mõistmise võimalusi <p>Raudtee ülesõidukoht</p> <p>Pärast koolitust õpilane teab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) liiklusreeglid raudteeülesõidukohal 2) kaasneda võivatest ohtudest raudteeülesõidukohal 3) sõiduki seiskumisel raudteeülesõidukohal järgnevat juhi tegevust
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamise ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng Loengut toetavad slaidid, videofilmid. Loengu käigus toob õppejõud oma kogemusel

saavutamise kontrollimine	põhinevaid näiteid liiklusest. Individuaalselt kontrollib õpetaja õpilastele küsimusi esitades ja vastavasisuliste testide abil
T 2.3.	Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 2. moodulisse.
Koolituse maht	Antud teemat 2 tundi, II mooduli maht 11 tundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul.
Aine lühikirjeldus	Omandatakse asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seonduvad reeglid. Asulavälisel teel ja kiirteel sõiduki juhtimine erineb asulas sõidust peamiselt sõidukiiruse poolest. Suurema sõidukiirusega kaasneb oht õnnetuse korral rohkem viga saada; midagi olulist võib tähele panemata jääda; kui ohtu märgatakse, siis on vähem aega õige otsuse vastuvõtmiseks ja tegutsemiseks. Lubatud sõidukiirust ületatakse siin ka rohkem - sõit tundub ohutum, sõidukiiruse hüpnoos jms. Kuid ka väljaspool asulat ja kiirteel saab ohutult sõita – valides oludele vastava sõidukiiruse ja hoides enda ümber tegutsemiseks piisavalt ruumi. Analüüsitakse asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas oleks saanud neid ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimiseks ja ohtude vältimiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Lua eeldused motivatsiooni suurenemiseks järgida ka asulavälisel teel ja kiirteel sõites sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoida ohutut piki- ja külgvahet.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud reegleid; • teab sõiduki juhtimise eripära asulavälisel teel ja kiirteel võrreldes sõiduki juhtimisega asulas; • omab ülevaadet asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest; • on rohkem motiveeritud järgima asulavälisel teel ja kiirteel sõidukit juhtides sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoidma ohutut piki- ja külgvahet.
Iseseisva töö sisu	Töö Liiklusseadusega, lahendada temaatilised küsimused testides.
Kohustuslik kirjandus	Liiklusseaduse paragrahvid: 15; 50; 66; 67.
Täpsustatud õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane teab: <ol style="list-style-type: none"> 1) millised liiklusreeglid kehtivad asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis 2) kuidas muutub sõiduki sõidudünaamika kiiruse kasvades 3) et erinevatel riikidel on kiirusepiirangud asulavälisel teel ning kiirteel erinevad 4) miks paljud juhid ületavad asulavälisel teel ja kiirteel kiirust 5) millised riskid kaasnevad sõidul asulavälisel teel kiirteel ja tunnelis

	<p>6) millised võivad olla liiklusõnnetuse tagajärjed asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis</p> <p>7) millised mõjud kaasnevad keskkonnale kiiruse kasvades</p> <p>Pärast koolitust õpilane oskab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) valida ohutut sõidukiirust asulavälisel teel ja kiirteel 2) hoida vastavalt kiirusele ohutut piki- ja külgvahet 3) ette näha ohte asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis 4) vältida riske asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis 5) sõita keskkonnasõbralikult asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	<p>Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng . Loengut toetavad slaidid, videofilmid. Loengu käigus toob õpetaja oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. Õpilase teadmisi hinnates on oluline, et õpetaja ja õpilase hinnangud langeksid kokku. Kontrollitakse vahekontrolli abil 2 mooduli lõpus, kuuskümmend testi küsimust, õigeid vastuseid peab olema vähemalt 54. Õpiväljundite saavutamise kohta saab õpilane tagasisidet ka sõiduõpetajalt, vastavasisulisel õppesõidutunnis.</p>

T 2.4.	Sõiduki peatamine, parkimine ja sõidu lõpetamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 2. moodulisse.
Koolituse maht	Antud teemat 2 tundi; II mooduli maht 11 tundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul.
Aine lühikirjeldus	Peatumine ja parkimine ning hädapeatamine peavad toimuma selliselt, et muud liiklust ei takistata. Omandatakse peatumise ja parkimise ning hädapeatumisega seotud reeglid. Lahendatakse peatumisega ning hädapeatumisega seotud probleemülesandeid. Õpib selgeks õuealal parkimise nõuded. Teab , kuidas peatada autot raudteeülesõidukoha läheduses ja parkimise reegleid trammipeatuse, bussipeatuse läheduses. Analüüsitakse peatumise ja parkimise ning hädapeatumisega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Luua eeldused peatumiseks ja parkimiseks ning hädapeatamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ning motivatsiooni suurendamiseks peatumise ja parkimisega ning hädapeatumisega seotud reeglite järgimiseks. Teab , millised reeglid on õuealal peatumisel ja kuidas parkida autot õuealal.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab ja oskab probleemülesandeid lahendades kasutada parkimise ja peatumisega ning hädapeatumisega seotud liiklusreegleid; • teab kuidas parklas ja parkimismajas ohutult ja teisi liiklejaid arvestavalt käituda; • on rohkem motiveeritud peatumise ja parkimisega ning hädapeatumisega seotud reegleid järgima.

	<ul style="list-style-type: none"> • teab ,kuidas väljaspool asulat peatuda ja parkida. • Teab, kuidas parkida peatada autot õuealal.
Iseseisva töö sisu	Vaadata läbi LS § 61 – 68, lahendada temaatilised küsimused testides, lugeda konspekti.
Kohustuslik kirjandus	Liiklusõpik 2007, lk.134-149.
Täpsustatud õpiväljundid	<p>Peatumist ja parkimist käsitlevad õigusaktid.</p> <p>Pärast koolitust õpilane teab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) mis erinevus on peatumisel ja parkimisel 2) milliste ohtude ja asjaoludega peab autojuht arvestama enne peatumist ja parkimist 3) kus kehtivad peatumise ja parkimise keelud ning piirangud <p>Tähelepanu ja ennustamine.</p> <p>Pärast koolitust õpilane teab, et:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sobiva ning ohutu peatumis- ja parkimiskoha leidmine eeldab asjakohaseid teadmisi ja auto paigutamiseks vajaliku ruumi hindamise oskust 2) peatumise ja parkimise eel tuleb jälgida ja ennustada kaasliiklejate – eriti tagant lähenevate sõidukijuhtide – tegevust, tekitamata seejuures liiklusohu 3) peatumiseks ja parkimiseks tehtava manöövri kavatsusest teatatakse teistele liiklejatele aegsasti ja selgesti suunamärguandega, sõiduki paiknemisega ja sõidukiiruse sujuva vähendamisega <p>Peatumine ja parkimine.</p> <p>Pärast koolitust õpilane teab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) peatumise ja parkimise üldnõudeid ja nõudeid, mida kehtestatakse liikluskorraldusvahenditega 2) võimalikke peatumise ja parkimise võimalusi ning sellega kaasnevat ohtusid asulas ja asulavälisel teel sõltuvalt nähtavusest ja tee valgustatusest: <ul style="list-style-type: none"> - ristmiku läheduses - ülekäiguraja ja jalgrattatee läheduses - raudteeülesõidukoha või trammiteega lõikumise koha läheduses - piiratud nähtavusega kohas - teega külgnevale alale sisse- või sellelt väljasõidu koha läheduses - tähistatud parkimiskohal - ühissõiduki peatuse läheduses - aeglustus- või kiirendusrajal - liikluskorraldusvahendi (foori, liiklusmärk, teekattemärgis) läheduses 3) peatumise või parkimise erandeid kõnniteel ja teepeenral 4) kohti, kus peatumine on keelatud 5) sõiduki peatumisel või parkimisel rakendatavaid ohutusabinõusid

	<p>ja juhi vastutust sõiduki paigutamisel ja sõidukist väljumisel (ka kaasasõitjate tegevuse osas)</p> <ol style="list-style-type: none"> 6) kasutada valvega parkimiskohti 7) tasulise või ajalise piiranguga parkimisala või koha erisusi 8) selgitada liiklusemärgiga või teekattemärgisega “puudega inimese sõiduki koht” tähistatud parkimiskoha kasutamist 9) selgitada juhi kohustusi ja tegevust sõiduki hädapeatumise korral <p>Pärast koolitust õpilane teab õuealal parkimise erisusi ja parkimise korda.</p>
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	<p>Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng . Loengut toetavad slaidid, videofilmid. Loengu käigus toob õppejõud oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. Õpilase teadmisi hinnates on oluline, et õpetaja ja õpilase hinnangud langeksid kokku. Õpiväljundite saavutamise kohta saab õpilane tagasisidet ka sõiduõpetajalt, vastavasisulisel õppesõidutunnis.</p>

T 2.5.	Käitumine liiklusõnnetuse korral
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 2. moodulisse.
Koolituse maht	Antud teemat 2 tundi, II mooduli maht 11 tundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul.
Aine lühikirjeldus	Liiklusõnnetus on riskiolukord, kuhu ükski juht ei taha sattuda. Kui aga liiklusõnnetus siiski juhtub, eeldab see juhilt kindlate reeglite järgi käitumist. Saab teada, milline on Eestis liiklusõnnetuste statistika ja mis on põhilised põhjused liiklusõnnetuse tekkimisel. Saab teada, kuidas liiklusõnnetust ära hoida. Omandatakse liiklusõnnetuse korral käitumisega seotud reeglid. Lahendatakse liiklusõnnetuse korral käitumisega seotud probleemülesandeid. Analüüsitakse liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi ohutuse ja liikluskindlustusseaduse seisukohast. Teab, kuidas ja millal täita liikluskindlustuse blanketti „Teade liiklusõnnetusest”.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused liiklusõnnetuse korral õige ja ohutu käitumise jaoks vajalike teadmiste kujunemiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab kuidas liiklusõnnetuse korral õigesti käituda; • teab liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi.
Iseseisva töö sisu	Töö Liiklusseadusega ja Liikluskindlustuse seadusega, valmistada ette vahekontrolliks.
Kohustuslik kirjandus	Liiklusseaduse paragrahvid: 168 kuni 171 ja Liikluskindlustuse seadus.

Täpsustatud õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane teab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) et liiklusseaduse järgi on juht kohustatud abistama liiklusõnnetuses kannatada saanud abitus seisundis olevaid inimesi 2) kuidas toimida liiklusõnnetuse korral 3) Liikluskindlustusseadusest tulenevaid juhi õigusi ja kohustusi 4) kuidas liiklusõnnetust ära hoida 5) liiklusõnnetuste statistikat Eestis <p>Kannatanu abistamiskohustus.</p> <p>Pärast koolitust õpilane teab, kes ja kuidas peab kannatanut abistama.</p> <p>Tegevusjärjekord õnnetuskohal.</p> <p>Pärast koolitust õpilane teab õiget tegevusjärjekorda liiklusõnnetuse kohal:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) olukorra hindamine 2) hädasolijate abistamine 3) vältimatu esmaabi andmine 4) teiste liiklejate hoiatamine 5) abi kutsumine – sõltuvalt õnnetusjuhtumi tagajärgedest 6) kannatanute toimetamine raviautusse 7) liiklusõnnetuse vormistamine: <ul style="list-style-type: none"> - ainult varalise kahjuga liiklusõnnetuse korral, kui asjaosalised on ühel meelel - ainult varalise kahjuga liiklusõnnetuse korral, kui asjaosalised on eri meelt - inimvigastustega liiklusõnnetuse korral - oskab ja teab millal võib täita „Teadet liiklusõnnetuses „
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	<p>Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng . Loengut toetavad slaidid, õppefilm „Viimane piknik”, mis on tehtud Maanteeameti poolt 2014.a. Loengu käigus toob õpetaja oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. 2 mooduli lõpus korraldatakse vahekontroll testide kujul. Vahekontrollis on 60 küsimust. Minimaalsete õigete vastuste arv peab olema 54.</p>

T 3.1. III moodul	Möödasõit, möödumine ja überpõige
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 3. moodulisse.
Koolituse maht	Antud teemat 2 tundi; III moodul kokku 10 tundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	<p>Omandatakse möödasõidu, möödumisega ning überpõikega seotud reeglid. Arutletakse selle üle, milliseid ohte võib möödasõidul ette tulla ja kuidas neid ohte vältida. Analüüsitakse möödasõidu, möödumise ja überpõikega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.</p> <p>Aine raames viiakse läbi praktikum teelõigul , kus möödasõidu,</p>

	<p>möödumise ja ümberpõike õpetamisega teisi liiklejaid ei häirita. Tavaliikluses on õppesõidukiga keeruline leida võimalust möödasõidu õpetamiseks – pole sõidukeid, kellest mööda sõita. Kuna koolil on ainult üks õppesõiduk, siis teiseks sõidukiks, millest möödasõitu teha on mõni muu, õppesõidukiks mitte kohaldatud sõiduk, kuid oma sõidutunni sõidab iga õpilane õppesõidukiga. Praktikumi käigus sõidab iga õpilane vähemalt ühe sõidutunni (vt algastme koolituse sõiduõppe ainekaart "Möödasõit, möödumine, ümberpõige").</p>
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused ohutuks möödasõiduks, möödumiseks ja ümberpõikeks vajalike teadmiste kujunemiseks ning motivatsiooni suurendamiseks kaaluda hoolega möödasõiduvajadust.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab ohutuks möödasõiduks vajalikke eeldusi; • teab kuidas ohutult mööda sõita, mööduda ja ümber põigata; • teab kuidas käituda möödasõidetava rollis; • on rohkem motiveeritud kaaluma möödasõidu vajadust ohutuse tagamise eesmärgil.
Iseseisva töö sisu	Lahendada temaatilised küsimused liiklustestides, lugeda konspekti.
Kohustuslik kirjandus	Liiklusseaduse paragrahvid: 51 kuni 55.
Täpsustatud õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teab võimalikke ohte möödasõidul, möödumisel ja vastusõitjaga kohtumisel 2) tunneb nende tegevuste kohta käivaid Liiklusseaduse nõudeid 3) teab ohutu liiklemise juhiseid möödasõidul ja seda, kuidas hinnata möödasõidu vajalikkust 4) oskab mööda sõita ja mööduda <p>Vastusõitjaga kohtumine.</p> <p>Pärast koolitust õpilane teab:</p> <p>milles seisnevad ohud vastusõitjaga kohtumisel kuidas neid vältida</p> <p>Möödasõidu ja möödumise erinevused.</p> <p>Pärast koolitust õpilane teab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) mille poolest erineb möödasõit möödumisest 2) möödasõidu erinevusi linnas ja asulavälisel teel ohtlikkuse seisukohalt 3) möödasõidu tingimusi linnas ja asulavälisel teel (sh kiirteel) 4) millal võib mööda sõita paremalt poolt <p>Möödasõidu vajaduse hindamine.</p> <p>Pärast koolitust õpilane oskab hinnata:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) möödasõiduga kaasnevaid ohtusid 2) möödasõidu vajalikkust

	<p>Eeldused möödasõiduks.</p> <p>Pärast koolitust õpilane teab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) millest sõltub möödasõidu teekonna pikkus; 2) möödasõidu teekonna pikkusega seotud ohtusid; 3) möödasõidu tingimusi liikluseeskirja järgi; 4) möödasõidu keeldusid liikluseeskirja järgi. <p>Möödasõidu etapid.</p> <p>Pärast koolitust õpilane teab, mida ta peab tegema:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) möödasõitjana; 2) möödasõidetavana.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng . Loengu käigus toob õpetaja oma kogemusel põhinevaid näitlikke liiklussituatsioone.Õpilase teadmisi hinnates on oluline, et õpetaja ja õpilase hinnangud langeksid kokku. Kontrollitakse õpilase teadmisi vahekontrolli käigus 3mooduli lõpus liiklustestide kaudu. Küsimuste arv on 60.Minimaalne õigete vastuste arv peab olema 54.

T 3.2.	Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 3. moodulisse.
Koolituse maht	Antud teemat 2 tundi; III moodulit kokku 10 tundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Sõitu planeerides on võimalik teekonnaga seotud ohte vältida – marsruudi ja aja valik, sõiduki ettevalmistus sõiduks, vajaminev varustus, vajalikud puhkepausid, juhi seisund jms.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused arusaama kujunemiseks, et sõitudega seonduvat aegsasti planeerides saab mõjutada sõidu ohutust. Lua eeldused motivatsiooni suurendamiseks sõiduga seonduvat riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerida.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, milliseid ettevalmistusi tuleks enne pikemat või lühemat sõitu teha; • mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust; • on rohkem motiveeritud sõiduga seonduvat planeerima; • teab, et sõitu kavandades tuleb hinnata ja arvesse võtta tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina (nt elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus, halb nägemine jms).
Iseseisva töö sisu	Sõiduteekonna planeerimine kaardiatlase abil punktist A punkti B.
Kohustuslik	Liiklusõpik 2007, lk.125-126 .

kirjandus	
Täpsustatud õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane oskab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) arvesse võtta teekonna pikkust, sõiduaega, enda kui juhi suutlikkust; 2) arvesse võtta tee- ja ilmaolusid sõltuvalt aastaajast; 3) arvesse võtta teede seisukorda, ohtlikkust ja liiklustihedust. <p>Oskus kasutada teekonna kavandamisel kaarti, arvestades liikluse korraldust ja võimalikke teesulgemisi.</p> <p>Pärast koolitust õpilane oskab:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) eriti pikkadel teekondadel teha valikut: <ul style="list-style-type: none"> - kaardi järgi - valida teed teenumbri järgi - juhendada teeviitadest ja teistest liiklusmärkidest 2) võtta arvesse: <ul style="list-style-type: none"> - sõiduki tehnilist seisukorda ja kompleksust - tee sõidetavust, teeninduspunktide ja sõiduki tankimise võimaluse olemasolu - juhile ja kaassõitjatele vajalikke puhkepeatusi ja ööbimiskohti;
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	<p>Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng . Loengut toetavad slaidid. Loengu käigus toob õpetaja oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. Individuaalselt kontrollib õpetaja õpiväljundite saavutamist mooduli lõpus õpilasele vahekontrolli tegemisega. Õpiväljundite saavutamise kohta saab õpilane tagasisidet ka sõiduõpetajalt, vastavasisulises õppesõidutunnis.</p>

T 3.3.	Keskkonda säästev auto kasutamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 3. moodulisse.
Koolituse maht	Antud teemat 1 tund, III moodulit kokku 10 tundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Auto kasutamisega kaasneb kahju keskkonnale. Kuidas saab seda kahjulikku mõju vähendada? Sõiduviisi valikuga, sõidu planeerimisega, auto korralise hooldamisega, eelsoojendi kasutamisega, auto valikuga ostes jms. Arutletakse vajadustest lähtuvalt võimaluste üle säästa ja milliseid meetmeid keegi on nõus keskkonna säästmiseks tarvitusele võtma.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused auto säästlikuks kasutamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Lua eeldused motivatsiooni suurendamiseks autot kasutades keskkonda säästa. Lua eeldused enesehinnanguks – kui motiveeritud keegi on autot keskkonda säästvalt kasutama.

Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab kuidas auto kasutamine keskkonnale mõjub ja kuidas seda kahjulikku mõju saab vähendada; • teab kuidas jälgida kütuse kulu; • on rohkem motiveeritud autot kasutades keskkonda säästma; • mõistab, et säästlik sõiduveis on ka ohutu sõiduveis.
Iseseisva töö sisu	Internetist info hankimine auto keskkonnasäästikku kasutamise kohta.
Kohustuslik kirjandus	Liiklusõpik 2007, lk.242-243.
Täpsustatud õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teab, et säästlik sõiduveis on ka ohutu sõiduveis 2) teab uue auto kasutusjuhendiga tutvumise vajalikkust 3) teab ökonoomsuse huvides auto õigeaegse hoolduse vajalikkust 4) tunneb säästliku sõiduveisi eeldusi: <ul style="list-style-type: none"> - oskab valida sobivat käiku - sõidab sujuvalt - peatub sujuvalt - vaatab liikumisel vajaliku informatsiooni saamiseks ja õige tegevuse kavandamiseks kaugemale - sobitab sõidukiirust
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamise ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng . Loengut toetavad videofilmid. Loengu käigus toob õpetaja oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. Õppejõud suunab arutelu: mida on sõidu ajal võimalik säästa? Õpilase teadmisi kontrollitakse vahekontrolli käigus 3 mooduli lõpus. Vahekontrollis on 60 küsimust. Minimaalne õigete vastuste arv on 54. Õpiväljundite saavutamise kohta saab õpilane tagasisidet ka sõiduõpetajalt, vastavasisulises õppesõidutunnis.

T 3.4.	Sõitmine rasketes tee- ja ilmastikuoludes
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 3. moodulisse.
Koolituse maht	Antud teemat 2 tundi; III moodulit kokku 10 tundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Rasketes tee- ja ilmastikuolud põhjustavad tee ja rattavahelise haardumise või nähtavuse halvenemise. Kuidas sellistes rasketes oludes ohutult sõidukit juhtida? Selleks, et juht saaks sõita ohutult (suudaks säilitada tee ja ratta vahelise haardumise, oskaks valida oludele vastava sõidukiiruse ja õige pikivahe), peab ta arvestama asjaoluga, et sõidukile mõjuvad jõud, mis võivad töötada vastupidiselt juhi soovile. Mõistes sõidukile mõjuvaid jõude ja kuidas juht oma käitumisega saab neid jõudusid muuta, saab sõites neid arvestada. Arutletakse järgmistel temadel: peatamisteed = reageerimisteed + pidurdusteed; reageerimisaeg, pidurdusteedonna sõltuvus sõidukiirusest, haardumisest ja massist, tsentrifugaaljõud, inerts, kineetiline energia, jääkkiirus, kokkupõrkel vallanduvad jõud jms.

Aine üldeesmärgid	Luu eeldused rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõitmiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Luua eeldused rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõitmiseiga seotud ohtude mõistmiseks ja teadmiste kujunemiseks kuidas neid ohte vältida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab sõidukile mõjuvate jõudude olemust ja oskab neid oma sõidus arvestada; • teab rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõiduki juhtimisega seotud ohte ja kuidas neid ohte on oma käitumisega võimalik vältida.
Iseseisva töö sisu	Lahendada temaatilised küsimused liiklustestides, lugeda konspekti.
Kohustuslik kirjandus	Liiklusõpik 2007, lk.203-213.
Täpsustatud õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane teab: <ol style="list-style-type: none"> 1) Millised on peamised füüsilised tegurid, mis mõjutavad liikumisenergia suurust 3) Millised on peamised füüsilised tegurid, mis mõjutavad kesktõukejõu suurust 4) Kuidas mõjutab sõidukiirus pidurdustekonna pikkust 5) Kuidas mõjutab sõidukiirus kesktõuke jõu suurust 6) Millest koosneb peatumistekond 7) Mis on haardetegur ja millised on seda mõjutavad tegurid 8) Kehtivaid nõudeid väljaspool teed sõidukiga liikumisel 9) Mis on õige sõidukiiruse valiku põhialuseks Pärast koolitust õpilane oskab: <ol style="list-style-type: none"> 1) Kirjeldada sobiva pikivahe valiku erinevusi sõltuvalt tee- ja ilmastikuoludest 2) Kirjeldada ohtusid sõidukijuhile, tulenevalt halvast nähtavusest ja kuidas neid vältida 3) Kirjeldada juhi ohutut tegevust madalalt vastu paistva päikese ja märjast teekattest tuleneva päikesepeegelduse korral 4) Kirjeldada vesiliu tekkepõhjuseid ja võimalusi selle vältimiseks 5) Kirjeldada ohutu sõiduteekonna planeerimise võimalusi 6) Kirjeldada kiilasjää tekkimist soodustavaid tingimusi, kuidas selle tekkimist ennustada ja käitumisjuhiseid sellisele teelõigule sattumisel 7) Kirjeldada külgtuule mõju sõiduki juhitavusele ja suunakindlusele, sealhulgas möödasõidul ja kuidas võimalike ohtusid vältida
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng, mida toetavad videofilmid. 3 mooduli lõpus korraldatakse vahekontroll testide kujul. Vahekontrollis on 60 küsimust. Minimaalne õigete vastuste arv on 54. Individuaalselt kontrollib õpetaja õpiväljundite saavutamist mooduli lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal.

1.2. Algastme Sõiduõpe – Koosneb 3-st moodulist, kokku 24 sõidutundi.

S 1.1.	Juhi tööasend ja turvavarustus
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 1. moodulisse.
Koolituse maht-	I ja II moodul kokku 17 sõidutundi.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutund .
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe moodul 1 ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ning ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”.
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi , kus muud liiklust ei häirita ega ohustata muuks liikluseks suletud alal, õppesõiduväljakul. Omandatakse sõiduks valmistumiseks vajalikud oskused – juhi tööasendi reguleerimine, oskus aidata sõitjatel turvavarustus kinnitada, oskus kontrollida sõiduki vastavust tehnonõuetele, oskus aru saada, millal sõiduki kasutamine on ohtlik.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused enne sõidu alustamist enda ja teiste liiklejate ohutuse tagamiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Luuakse eeldused motivatsiooni suurendamiseks kasutada turvavarustust ja nõuda turvavarustuse kasutamist sõitjatelt .
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab teostada sõiduki sõidueelset kontrolli kasutades sh sõiduki käsiraamatut; • oskab reguleerida tööasendi ja tahavaatepeeglid juhile sobivaks; • oskab ise kasutada sõiduki turvavarustust ja aidata kaassõitjatel kinnitada turvavarustust; selgitada turvavarustuse kasutamise vajalikkust; • oskab kasutada sõidukile paigaldatud lisa- ja mugavusseadmeid; • teab juhi valest tööasendist ja turvavarustuse valest kasutamisest tulenevaid ohte; • on rohkem motiveeritud kasutama turvavarustust ja nõudma turvavarustuse kasutamist sõitjatelt .
Iseseisva töö sisu	Konspekti lugemine.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	<p>Sissejuhatuseks õpetaja tutvustab õpiväljundeid ja selgitab aine sisu. Õppimine toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis, kus õpetaja ülesandeks on selgitada ja esitada suunavaid küsimusi.</p> <p>Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja poolt järgneva teema läbimisel, õpilasele antud sõiduülesande tulemuste põhjal.</p>

S 1.2.	Sõiduki käsitlemine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 1. moodulisse.
Koolituse maht-	I ja II moodul kokku 17 tundi
Kohustuslike sõidutundide arv	2 sõidutundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe moodul 1 aine ”Juhi tööasend ja turvavarustus“.
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi teelõigul, kus muud liiklust ei häirita ega ohustata, , liikluseks suletud alal, õppesõiduväljakul ja/või selleks kohandatud

	simulaatoril. Harjutatakse mootori käivitamist, sõiduki juhtimisseadmete käsitlemist, manööverdumist, märgu andmist, sujuvat liikumist, sõidu lõpetamist, pidurdumist jms. Harjutamist jätkatakse kuni saavutatakse ohutu ja keskkonda säästev sõiduki käsitlemise vilumus tasemel, mis on vajalik sõidu õpingute alustamiseks vähese liiklusega teel.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused ohutu ja keskkonda säästva sõiduki käsitlemise oskuste kujunemiseks, mis on vajalikud sõiduõppe jätkamiseks vähese liiklusega teedel. Õpilane oskab paigalt võtta, sõidukit sujuvalt ja äkkpidurdamisega peatada ning sõidurada vahetada
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt tasemel, mis võimaldab jätkata sõidu õppimist vähese liiklusega teedel; • teab sõiduki vale käsitlemisega seonduvaid ohte ja mõju keskkonnale; • omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki käsitlemisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki käsitlemisega ning oskab oma käitumises nendega arvestada; • on motiveeritud sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt käsitlema.
Iseseisva töö sisu	Konspekti lugemine
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Sissejuhatuseks õpetaja tutvustab õpiväljundeid ja selgitab aine sisu. Õppeplatsil näitab õpetaja harjutused ette ja selle käigus annab õpilasele selgitusi. Õppimine toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis, kus õpetaja ülesandeks on selgitada ja esitada suunavaid küsimusi. Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja poolt teema läbimisel. Sõiduharjutuse lõpus annab sõiduõpetaja õpilasele tagasisidet õpiväljundite saavutamise kohta.

S 2.1.	Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 2. moodulisse.
Koolituse maht –	I ja II moodul kokku 17 tundi.
Kohustuslike sõidutundide arv	1 sõidutund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe moodul 1 ained.
Aine lühikirjeldus	Viimistletakse sõiduki ohutu ja keskkonda säästva käsitlemise vilumust tasemeni, mis on vajalik sõiduõppe jätkamiseks erinevates liiklusesituatsioonides. Harjutatakse liikluses osalemiseks vajalikke oskusi vastavalt regiooni eripärale: tähelepanu suunamist liikluses olulisele, ohutu liiklemise põhimõtete kohaldamist, teiste liiklejatega arvestamist, õige asukoha valikut teel; teede lõikumisaladele, teega külgnevatele aladele, raudteeülesõidukohale lähenemist ja nende ületamist; sõidujärjekorra reeglite kohaldamist; peatumist ja parkimist, manöövrivite sooritamist jms. Juhitakse tähelepanu liikluses osalemise seotud ohtudele ja nende vältimise võimalustele.
Aine	Luuakse eeldused liikluses osalemiseks vajalike oskuste kujunemiseks tasemeni, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates

üldeesmärgid	liiklussituatsioonides. Luua eeldused valmiduse kujunemiseks võtta juhina vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest. Luua eeldused realistlikku arusaama kujunemiseks isiklikest, vähese liiklusega teedel sõitmiseiga seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutust oma õppimise eest
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt viisil, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides; • omab vajalikke oskusi liiklemiseks vähese liiklusega teel; • oskab peatuda ja parkida nii teel; • teab vähese liiklusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida; • mõistab, et juhil kui suurema ohu allika valdajal, tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest; • omab realistlikku arusaama isiklikest, vähese liiklusega teedel sõitmiseiga seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega vähese liiklusega teedel ning oskab oma käitumises nendega arvestada.
Iseseisva töö sisu	Konspekti lugemine.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	<p>Sissejuhatuseks õpetaja tutvustab õpiväljundeid ja selgitab aine sisu. Õppimine tomub õpilast aktiveeriva vestluse vormis, kus õpetaja ülesandeks on selgitada erinevates liiklusolukordades juhi õiget käitumist ja esitada suunavaid küsimusi.</p> <p>Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja poolt teema käsitlemisel, õpilasele antud sõiduülesande tulemuste põhjal. Sõiduülesanne sisaldab antud aines õpitu rakendamist. Sõiduharjutuse lõpus annab sõiduõpetaja õpilasele tagasisidet õpiväljundite saavutamise kohta.</p>

S 2.2.	Sõiduki juhtimine erinevates liiklussituatsioonides
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 2. moodulisse.
Koolituse maht	I ja II moodul kokku 17 sõidutundi.
Kohustuslike sõidutundide arv	13 sõidutundi
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe esimene moodul. Läbitud sõiduõppe moodul 1 ained ja moodul 2 aine "Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel".
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi keerulisema ja tihedama liiklusega teedel. Viimistletakse sõiduki ohutu ja keskkonda säästva käsitsemise vilumust tasemeni, mis on vajalik sõiduõppe jätkamiseks 3. moodulis. Harjutatakse liikluses osalemiseks vajalikke oskusi vastavalt Eestimaa regiooni eripärale: tähelepanu suunamist liikluses olulisele, ohutu liiklemise põhimõtete kohaldamist, teiste liiklejatega arvestamist, õige asukoha valikut teel; teede lõikumisaladele, teega külgnevatele aladele, raudteeülesõidukohale lähenemist ja nende ületamist; sõidujärjekorra

	reeglite kohaldamist; peatumist ja parkimist, manöövrите sooritamist jms. Juhitakse tähelepanu liikluses osalemisega seotud ohtudele ja nende vältimise võimalustele.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused liikluses osalemiseks vajalike oskuste kujunemiseks tasemeni, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks 3. moodulis. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutus oma õppimise eest. Luua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks erinevates liiklussituatsioonides osalemisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab käsitseda sõidukit ohutult ja keskkonda säästvalt viisil, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks 3. moodulis; • omab erinevates liiklussituatsioonides toimetulekuks vajalikke oskusi liiklusega teel; • teab erineva liiklusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida; • mõistab, et juhil kui suurema ohu allika valdajal, tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest; • omab realistlikku arusaama isiklikest, erineva liiklusega teel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega erineva liiklusega teedel ning oskab oma käitumises nendega arvestada; • kohanema liikluses toimuvate muutustega; • on võimeline hindama võimaliku liiklusohtliku olukorra tõsidust ja reageerima kohaselt; • on võimeline liiklusoludega arvestades sõidukit juhtima antud teelõigul lubatud suurima sõidukiirusega.
Iseseisva töö sisu	Konspekti lugemine.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	<p>Sissejuhatuseks õpetaja tutvustab õpiväljundeid ja selgitab aine sisu. Õppimine tomub õpilast aktiveeriva vestluse vormis, kus õpetaja ülesandeks on anda selgitusi erinevates liiklusolukordades juhi õige tegevuse kohta ja esitada õpilasele suunavaid küsimusi.</p> <p>Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja poolt teema käsitlemisel, õpilasele antud sõiduülesande tulemuste põhjal. Sõiduülesanne sisaldab antud teemas õpitu rakendamist. Sõiduharjutuse lõpus annab sõiduõpetaja õpilasele tagasisidet õpiväljundite saavutamise kohta.</p>

S 3.1.	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 3. moodulisse.
Moodul 3 maht	Antud teemal 2 sõidutundi, III moodul kokku 6 sõidutundi.
Kohustuslike sõidutundide arv	2 sõidutundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitakse ”Möödasõit, möödumine ja ümberpõige” käigus. Läbitud sõiduõppe moodul 1 ained ja moodul 2 ained.

Aine lühikirjeldus	Aine raames väljaspool asulat läbiviidavas sõidutunnis rakendatakse teooriaõppes ja praktikumis omandatud teadmisi pärisuunas ja vastassuunas möödasõidu, möödumise ja võimalusel ka ümberpõike kohta – ohutuks möödasõiduks vajalike eelduste olemasolu hindamine, käitumine möödasõitja ja möödasõidetava rollis, ohu ilmnemisel möödasõidu katkestamine jms. Oma sõidutundi alustades rakendab iga õpilane teadmisi sellest, kuidas sõitu ohutult alustada ja sõidutunni lõppedes sellest, kuidas maanteel ohutult peatuda ja parkida.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused ohutuks möödasõiduks, möödumiseks ja ümberpõikeks ning väljaspool asulat peatumiseks ja parkimiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutus oma õppimise eest. Luua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks isiklikest, möödasõidu, möödumise, ümberpõike, peatumise ja parkimisega väljaspool asulat seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab hinnata ohutuks möödasõiduks vajalike eelduste olemasolu; • mõistab, et möödasõit ei ole kohustuslik manööver; • oskab ohutult mööda sõita nii päri- kui ka vastassuuna võõndi kaudu; • oskab käituda möödasõidetava rollis; • oskab peatuda ja parkida väljaspool asulat; • omab realistlikku arusaama isiklikest, möödasõidu, möödumise, ümberpõike, peatumise ja parkimisega väljaspool asulat seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
Iseseisva töö sisu	Konspekti lugemine.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Sissejuhatuseks õpetaja tutvustab õpiväljundeid ja selgitab aine sisu. Praktikumi käigus sõidab iga õpilane vähemalt ühe sõidutunni. Sellel ajal kui üks õpilastest sõidab, jälgivad teised tema sõitu. Reflekteeritakse nähtu ja kogetu üle – kas möödasõit oli ohutu, kuidas minul läks võrreldes teistega, mis läks hästi, mida võiks teha teisiti, kas pikivahe enne ja pärast möödasõitu oli piisav, kas manööver tehti õigesti jms. Õpilane teeb eneseanalüüsi ja sõiduõpetaja otsustab õpiväljundite saavutamise üle.

S 3.2.	Sõiduki juhtimine planeeritud teekonnal
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 3. moodulisse.
Moodul 3 maht	6 sõidutundi.
Kohustuslike sõidutundide arv	1 sõidutund
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul. Läbitud sõiduõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Õpilane planeerib sõidu punkti A punkti B ja sõidab sihtpunkti plaani kohaselt. Sõitu planeerides kasutatakse navigeerimisseadet ja/või kaarti . Planeeritud teekonnal sõites on oluline pöörata tähelepanu sõiduraja valikule riski vältimise eesmärgil ja harjutada sõitu juhatusmärkide järgi. Soovitav kasutada selle teema läbimisel rühmaõpet. Iga õpilane peab

	juhtima ühe sõidutunni.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused arusaama kujunemiseks, et sõitudega seonduvat aegsasti planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust. Luua eeldused motivatsiooni suurendamiseks sõiduga seonduvat planeerida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> oskab nii asulas kui ka väljaspool asulat sõitu planeerida ja koostatud plaani järgi sõita; mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust; on rohkem motiveeritud sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima.
Iseseisva töö sisu	Kaardi kasutamine sõidu planeerimiseks. Võimalusel juhendaja kaasamine õpitu kinnistamiseks. Määratakse sõiduõppe individuaalprogrammis.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Sissejuhatuseks õpetaja tutvustab õpiväljundeid ja selgitab aine sisu. Pärast õpilast aktiveerivat vestlust, kus sõiduõpetaja on selgitanud sõidu planeerimise tähtsust ja –võimalusi, asub õpilane õpetaja rolli ja selgitab sõiduõpetajale, kuidas sõitu planeerida ohutust silmas pidades. Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja poolt teema käsitlemisel, õpilasele antud sõiduülesande tulemuste põhjal. Sõiduülesanne sisaldab antud teemas õpitu rakendamist. Sõiduharjutuse lõpus annab sõiduõpetaja õpilasele tagasisidet õpiväljundite saavutamise kohta. Hindamissüsteem on : sooritatud/mittesooritatud.

S 3.3.	Keskkonda säästev sõiduki juhtimine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 3. moodulisse.
Moodul 3 maht	6 sõidutundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul. Läbitud sõiduõppe 1. ja 2. moodul.
Kohustuslike sõidutundide arv	1 sõidutund .
Aine lühikirjeldus	Autojuhi peamised võimalused sõites keskkonda säästa on: teha tähelepanekuid piisavalt kaugelt, hoida piisavat piki- ja külgevahet , planeerida sõitu eesmärgiga võimaluse korral mitte seisma jääda, kasutada antud olukorras võimalikult kõrget käiku, kiirendada reipalt. Rõhutatakse, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis. Sõidu ajal mõõdetakse keskmist ja hetkelist kütuse kulu.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused keskkonda säästva sõiduviisi kujunemiseks. Luua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks isiklikest, säästliku sõiduviisiga seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Toetada plaani koostamist tegevuste kohta, mida harjutada esmase juhiloa omamise ajal, süvendamiseks oskusi sõita keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> oskab juhtida sõidukit keskkonda säästvalt; mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis, milles ei ole

	<p>midagi keerulist;</p> <ul style="list-style-type: none"> • on rohkem motiveeritud juhtima sõidukit keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt; • omab realistlikku arusaama isiklikest, säästliku sõiduviiisiga seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • on teinud plaani, mida harjutada esmase juhiloa omamise ajal, süvendamiseks oskusi sõita keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Iseseisva töö sisu	Võimalusel juhendaja kaasamine õpitu kinnistamiseks. Määratakse sõiduõppe individuaalprogrammis.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	<p>Sissejuhatuseks õpetaja tutvustab õpiväljundeid ja selgitab aine sisu. Õppimine toimub läbi õpilast aktiveeriva vestluse, kus sõiduõpetaja roll on selgitada säästliku sõidu aluseid ja esitada suunavaid küsimusi. Õppesõidu käigus sõiduõpetaja motiveerib õpilast kasutama säästliku sõidu võtteid läbi isikliku eeskuju.</p> <p>Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja poolt teema käsitlemisel, õpilasele antud sõiduülesande tulemuste põhjal. Sõiduülesanne sisaldab antud teemas õpitu rakendamist. Sõiduharjutuse lõpus annab sõiduõpetaja õpilasele tagasisidet õpiväljundite saavutamise kohta.</p>

4 JUHI ALGASTME LIBEDASÕIDU AINEKAARDID

4.1 Teoriaõpe

RT	Peatamistekonna pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava teooriaõppe kolmandasse moodulisse.
Koolituse maht	Antud teemas on 2 tundi, III moodul kokku on 10 tundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1 ja 2 moodul.
Aine lühikirjeldus	Selleks, et juht oleks võimeline valima oludele vastava sõidukiiruse ja teaks, kui palju tuleb sõites enda ümber ruumi hoida, peab ta teadma, kui kiiresti on võimalik sõiduk peatada. Peatamistekonna pikkus sõltub sõiduki sõidukiirusest ja tehnilisest seisundist, juhi oskusest pidurdada, reageerimiskiirusest, teoludest jms. Näidatakse, et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt peatamistekonna pikkust.
Aine üldeesmärgid	Koolitaja loob õpilasele eeldused teadmiste kujunemiseks oludele vastava sõidukiiruse, ohutu piki- ja külgsuuna valikuks. Õpilane peab mõistma juhi rollis olles tee- ja ilmaolude mõju rehvide haardumisele teepinnaga. Juhil on äärmiselt oluline tunnetada autot libedal teel sõites ja valida ohutu sõidukiirus. Algaja juht peab teadma, et oma võimeid ei tohi üle hinnata sõites

	libedal teel. Juht peab teadma, mis on ABS pidur. Algaja juht peab teadma, kuidas auto käitub libedal teel pidurdamisel ABS piduritega ja ilma ABS piduriteta.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane :</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada; • mõistab, et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõiduk peatada; • teab, kui tähtis roll on juhi reageerimiskiirusel, enesekindlusel, oskustel, vilumusel; • teab, et oma võimeid ei tohi ülehinnata sõites libedal teel; • teab koormaga ja koormata sõiduki peatamisteede pikkuse erinevust; • teab ABS pidurite mõju pidurdusteede pikkusele • teab peatumisteede pikkust mõjutavaid tegureid (tee langus, tee tõus, haagisega auto pidurdamine, haardetegur jms.) • teab, kuidas kogu kehaga tunnetada auto teelpüsivust; • omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgvahega.
Iseseisva töö sisu	Lugeda netist materjali libedasõidu kohta.
Kohustuslik kirjandus	Lugeda J. Pirita raamatut „Lihtne liikluseeskiri ja ohutu sõidu õpetus” Tln 2002

4.2 Sõiduõpe

RS	Algastme libedasõidu harjutuste sooritamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme kolmandasse moodulisse.
Koolituse maht	Vähemalt 1 sõidutund, III mooduli maht kokku 10 tundi.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 1 tund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud kõik 1 ja 2 mooduli sõidutunnid. Viiakse läbi vahetult peale teemat RT „Peatumisteede pikkust mõjutavad tegurid ja riskide ennetamise“ läbimist.
Aine lühikirjeldus	Oludele vastava sõidukiiruse ja ohutu piki- ja külgvahe valikuks peab õpilane

	teadma, kui kiiresti on ta võimeline sõiduki peatama. Koolituse käigus õpib õpilane tunnetama autot libedal teel. Ka libedal teel tuleb osata säilitada auto juhitavus. Sõidutunnis harjutatakse äkkpidurdamist erinevalt sõidukiirusest erineval teekattel. Harjutatakse libedarajal kurvis sõitmist. Pööratakse tähelepanu libedal teel pidurdamisel õigele sõidutehnikale. Harjutused viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul, mis vastab õppeväljakule kehtestatud nõuetele.
Aine üldesmärgid	Eelkõige luua eeldused õpilasel tulevases elus iseseisvaks toimetulekuks libedates teeludes. Luua eeldused äkkpidurdamiseks vajalike oskuste kujunemiseks libedal teel. Luua eeldused õpilasel realistlikku arusaama kujunemiseks isiklikest, sõiduki peatamisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Luua õpilasel eeldused motivatsiooni suurendamiseks juhtida sõidukit talvistele teeludele vastava ohutu sõidukiiruse ja ohutu piki- ja külgsuuna vahel.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane : <ul style="list-style-type: none"> • oskab säilitada auto juhitavust sattudes ootamatult libedale teele; • oskab sooritada äkkpidurdamist libedal teel; • mõistab, et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõiduk peatada libedal teel; • omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki peatamisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki peatamisega, ning oskab oma käitumises nendega arvestada; • omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning ohutu piki- ja külgsuuna vahel.
Iseseisva töö sisu	Lugeda enne libedakoolitust Johannes Pirita raamatut „Liikluseeskiri ja ohutu sõidu õpetus”

5. Juhilõpetuse pimedat aja koolituse ainekaardid

5.1 Teoriaõpe

Koolituse maht – 2 tundi, üks tund õppeklassis ja teine praktikumi tund on õppeväljakul pimedal ajal.

PT	Pimedat ajal sõiduki juhtimine
Koht õppekavas	Aine kuulub teooriaõppe pimedat ajal sõiduki juhtimise koolitusse.
Koolituse maht	1 teooriatund õppeklassis. 2.tund (praktikum) õppeväljakul.
Aine läbimise	Läbitud teooriaõppe 1 ja 2 moodul.

tingimused	Teema kuulub 3.moodulisse.
Aine lühikirjeldus	<p>Pimedal ajal tuleb osata valida sõidukiirus, mis võimaldab sõiduki peatada nähtavuse piires. Omandatakse tulede kasutamise seotud reeglid. Vaadatakse Maanteeameti tellimisel autokoolidele valmistatud õppefilmi „ Ohutu pimedasõit „</p> <p>Filmis on näidatud erinevate tuledega sõitmise ohud ja vastutulevate sõidukitega kohtudes õigeaegne tulede vahetuse vajalikkuses veendumine, tulede kasutamine möödasõidul, eesliikuvale sõidukile järele jõudes; peatumistekonna muutmine vastavalt sõidukiiruse suurendamisele, ohutu sõidukiiruse valimine sõites lähituledega</p>
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane :</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, kuidas tulesid nähtavuse parandamiseks õigesti kasutada vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites, peatudes ja parkides ning hädapeatamise korral; • mõistab, et pimedal ajal on nähtavus palju halvem kui valgel ajal vaatamata tulede õigele kasutamisele ning teab, et seda puudujääki saab kompenseerida sõidukiiruse vähendamisega; • omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgahega

PT	Pimeda ajal sõiduki juhtimise praktikum
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava teooriaõppe juhi esmaõppe pimedal aja koolitusse
Koolituse maht	1 tund praktikumi õppeväljakul.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1,2 mooduli õppeained. Koolitus viiakse läbi pimedal ajal. Õppeväljak peab olema piisavalt pime, et auto lähitulede, kaugtulede, udutulede valgusala oleks efektiivne.
Aine lühikirjeldus	Õpitakse erinevate tulede valgustusala pikkust ja nähtavuse ala pimedal ajal. Näidatakse ümber auto olevat ohtlikku pimedat ala parkimisel lähituledega. Ohutu piki- ja külgahe vajalikkus pimedal ajal sõites. Helkurvesti oluline roll juhi nähtavaks muutmisel pimedas hädaparkimisel. Õpitakse ohutusvesti ja helkuri õiget kasutamist.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused tulede õige kasutamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ja mõistmaks pimedal sõitmisega seonduvaid ohte ning kuidas juht saab neid ohte oma käitumisega vältida. Valmistada õpilane ette pimedal ajal liikluseks

	nii linnas kui maanteel.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane :</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, kuidas tulesid nähtavuse parandamiseks õigesti kasutada vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites, peatudes ja parkides ning hädapeatamise korral; • mõistab, et pimedala on nähtavus palju halvem kui valge ajal vaatamata tulede õigele kasutamisele ning teab, et seda puudujääki saab kompenseerida sõidukiiruse vähendamisega; • omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgsuuna
Õppimise korralduslikud alused	<p>Aine jaguneb järgmisteks alateemadeks .</p> <ul style="list-style-type: none"> • tulede kasutamine lähtudes nähtavusest • pimedala ajal autost väljumine ning sellega seotud ohud, • ohutu sõidukiiruse valik vastavalt valgustatud tulede alale.
Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks	<ul style="list-style-type: none"> • õpilane oskab kasutada nii lähi-, kui kaugtulesid, eesmise ja tagumise udutulesid, • oskab käsitleda auto tulede reguleerimisseadeid tulede nähtavuse parandamiseks, • oskab kasutada hädaolukorras peatumisel ohutulesid • oskab pimedas helkurita ja helkuriga jalakäijat märgata lähitulede valgusel .
Hindamiskriteeriumid	<ul style="list-style-type: none"> • vähekaitsitud liiklejate ohutuse tagamine • Õpilase teadmisi hinnates on oluline, et õpetaja ja õpilase hinnangud langeksid kokku.
Iseseisva töö sisu	Liiklusseaduses tulede kasutamise nõuete lugemine.
Kohustuslik kirjandus	Ei ole

5.2 Sõiduõpe pimedal ajal.

PS	Pimedala ajal sõiduki juhtimine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava sõiduõppe pimedala ajal sõiduki juhtimise koolitusse.

Koolituse maht	Vähemalt 1 kohustuslik sõidutund
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe 2 mooduli sõidutunnid.
Aine lühikirjeldus	Harjutatakse pimedal ajal sõiduki juhtimise teooriaõppes ja praktikumis õpitut rakendama tavaliselt teel. Sõidetakse pimedal ajal nii maanteel kui linnatänavatel. Harjutatakse tulede õiget kasutamist olles ise nii möödasõidetakse auto, kui möödasõidul, vastutuleva sõiduki suhtes. Tunnetatakse, kuhu on vaja teravdatud pilk suunata pimedal ajal sõites ohutuse tagamiseks. Tunnetatakse, kui tähtis on pimedal ajal ohutu piki- ja külgsõiduga, pidurdustekonna pikkuse sõltuvus kiirusest sõites maanteel lubatud suurima kiirusega.
	.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused pimedal ajal sõiduki juhtimiseks vajalike oskuste kujunemiseks ja pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud ohtude mõistmiseks. Luua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks isiklikest, pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Luua eeldused motivatsiooni suurendamiseks juhtida sõidukit pimedal ajal oludele vastava sõidukiiruse ja ohutu piki- ja külgsõiduga.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane : <ul style="list-style-type: none"> • Oskab auto tulede õiget kasutamist parandada juhi nähtavust ja oma sõiduki teistele paremini märgatavaks teha; • Mõistab oludele vastava sõidukiiruse valiku vajadust; • Teab pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud ohte; • Oskab oma käitumisega vähendada pimedal ajal sõiduki juhtimisega seotud riske; • Tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega pimedal ajal ning oskab oma käitumises seda arvestada.

Lisa 1

B – kategooria algastmekoolituse sõidutundide teemad

Teema number	Teema nimi	Minimaalne sõidutundide arv
--------------	------------	-----------------------------

Moodul 1		
1	Juhi tööasend ja turvavarustus	1
2	Sõiduki käsitlemine	1
3	Sõit individuaalprogrammi järgi 1 mooduli raames	
4	Manööverdamisharjutused/Moodul 1 järgne sõiduuskuste kontroll	1
Moodul 2		
5	Sõit vähese liiklusega teedel, jalakäijale tee andmine	1
6	Reguleerimata ristmike ületamine	1
7	Lihtsamate reguleeritud ristmike ja raudteeülesõidukohtade ületamine	1
8	Peatumine ja parkimine	2
9	Reguleeritud ristmike ületamine, jalakäijale tee andmine	2
10	Liiklusvooluga liitumine. Sõiduki asukoht teel, tänaval. .	1
11	Olukorraliirus sõltuvalt ilmastiku, tee seisukorrast jms.	1
12	Sõit intensiivse liiklusega teedel	2
13	Ringliiklusega ristmike ületamine	1
14	Maanteeõit, tagasipööre maanteel	2
15	Sõit individuaalprogrammi järgi 2 mooduli raames	1, 2moodul – 17t.
Moodul 3		
17	Ohutu möödasõit, möödumine ja ümberpõige	2
18	Sõiduki juhtimine planeeritud teekonnal	1
19	Keskkonda säästev sõiduki juhtimine	1
20	Libedaraja koolituse sõidutund	1
21	Sõidueksam	

Pimeda ajal sõiduki juhtimine		
22	Pimeda ajal sõiduki juhtimine	1
23	Sõit individuaalprogrammi järgi . //	3moodul - 6t.
24	SÕIDUEKSAM	1
B kat. Sõidutunde kokku :		24 tundi

6. LÕPPASTME KOOLITUS

Lõppastmekoolitus toimub vastavalt Majandus ja Kommunikatsiooniministri määrusele nr.60 27.06.2011 „ Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise tingimused ja kord ning mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekavad alusel „

. Algajal juhil tuleb õppida ennustama teekattega seonduvat riski. Libedal teel aitab juhti tavalisest väiksem sõidukiirus. Mida libedam on tee, seda rohkem tuleb kasutada mootoriga pidurdamist. Libedal teel tuleb vältida äkilist gaasi tagasilaskmist, roolipööret ja äkilist pidurile vajutamist. Juht ei tohi unustada, et rehvi puudutab teed üksnes kamberpinnaga. Kiilasjääl, must jää on erakordselt libe ja salakaval! Musta jääd on raske eristada niiskest teepinnast. Liiklusohu lisab veel see, et autodel on all sageli veel suverehvid enne detsembrikuud. Lõppastme koolitus on algajale juhile äärmiselt vajalik sõiduoskuse parandamiseks libedates teeludes. Samuti on säästlik sõit oluline komponent ohutul sõidul. Lõppastme koolitus koosneb teooria- ja sõiduõppest. Selle maht on toodud allpool esitatud tabelites LT1, LT2, LS1, LS2. Lõppastme koolituse 2 teooriatundi toimub auditoorses vormis, millest libedasõidu riskivältimise teooriatund toimub praktikumi vormis. Lõppastme koolituse raames peab läbima libedasõidu riskivältimise koolituse. Antud koolitus koosneb 1-st praktikumi tunnist ja 1-st sõidutunnist.

LÕPPASTME KOOLITUSE AINEKAARDID

6.1 Teooriaõpe

LT 1	Säästliku ja keskkonnasõbraliku ning teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine. Käitumine libedates teeludes.
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava lõppastme koolituse teooriaõppesse.
Lõppastme koolituse teooriaõppe maht	4 kohustuslikku tundi.
Aine maht	Vähemalt 3 tundi.

Aine läbimise eeltingimused	Läbitud algastme koolitus. Läbitud pimeda aja sõiduki juhtimise koolitus.
Aine lühikirjeldus	<p>Liiklusõnnetuste peamised põhjused on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tähelepanuga seonduv – juht sai liiga vähe/liiga palju/liiga keerukat informatsiooni liiklussituatsiooni kohta; • juht hindas libedal teel oma juhtimisalaseid võimeid üle, • juht ei valinud libedal teel ohutut olukorrakiirust; • juht sisenes libedal teel kurvi liiga suure kiirusega; • juhi psühho-füsioloogiline seisund ei vastanud nõuetele; • juhi emotsionaalne seisund ei olnud hea, mistõttu ta käitus soovitud erinevalt; • juht ei mõistnud olemasoleva informatsiooni tähtsust; • tal oli vale ettekujutus oma oskustest sõidukit juhtida; • juhil puudusid teadmised , kuidas konkreetses olukorras käituda, puudus automatiseerunud käitumismuster niisuguses olukorras toimetulekuks või olid välja kujunenud ohtlikud käitumismustrid; • juht ei ole teadlik oma käitumise tagajärgedest, ta ei mõista seost oma käitumise ja liikluses toimuva vahel; • sõidu motiivid suurendavad riskantset käitumist; • hoiakud ohutu ja säästliku liiklemise suhtes suurendavad riskantset käitumist. <p>Aine raames arutletakse kuidas ülalnimetatud põhjustest tingitud õnnetusi ära hoida.</p>
Aine üldesmärgid	Luuu õpikeskkond, kus kujuneb või süveneb arusaam säästliku, ohutu ja teiste liiklejatega arvestava sõiduviisi eelistest. Luuakse eeldused enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavatest riskidest teadlikuks saamisele ja oskuste kujunemisele nendega oma käitumises arvestada.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane :</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab ohte suurendavaid tegureid liikluses; • mõistab säästliku, ohutu ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi eeliseid; • teab millest sõltub tee ja ratta vaheline haardumine; • tajub ja teab enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavaid nõrku

	<p>külgi, ning oskab oma käitumises nendega arvestada;</p> <ul style="list-style-type: none"> • on rohkem motiveeritud sõitma säästlikult, ohutult ja teiste liiklejatega arvetavalt.
Iseseisva töö sisu	Lugeda konspekti.
Kohustuslik kirjandus	Lauri Koger Liiklusõpik, lk.242, ptk. säästlik sõit, ja lk.208-2012 libedus, libe tee, Tln.2007

LT 2	Libedasõidu riskivältimise praktikum
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava lõppastme koolituse teooriaõppesse.
Lõppastme koolituse teooriaõppe maht	4 kohustuslikku tundi.
Aine maht	Vähemalt 1 tund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud esmaõppe algaste koolitus. Läbitud Pimeda aja sõiduki juhtimise koolitus.
Aine lühikirjeldus	Et juht oleks võimeline valima oludele vastava sõidukiiruse ja teaks, kui palju tuleb sõites enda ümber ruumi hoida, peab ta teadma, millised on juhi võimalused äkkolukorras käituda (sõiduk seisma jätta, takistusest ümber põigata, juhitavus taastada). Praktikumi käigus näitlikustatakse, et juhi võimalused äkkolukorras tegutseda sõltuvad sõiduki sõidukiirusest ja tehnilisest seisundist, juhi oskusest pidurdada, reageerimiskiirusest, teoludest. Praktikum viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul, turvahallis ja/või selleks kohandatud simulaatoril. Praktikum viiakse läbi soovitatavalt rühmaõppena. Rühma maksimumsuurus on 12 õpilast.
Aine üldesmärgid	<p>Lua eeldused arusaamise kujunemiseks, et lihtsam juhtida ohutult ja teiste liiklejatega arvestavalt kui võtta midagi ette äkkolukorras ohutuse taastamiseks. Näidata, et</p> <ul style="list-style-type: none"> • blokeeritud rattaga auto ei ole juhitav; • peatamisteeconna pikkus sõltub sõidukiirusest ja teekatte iseärasustest; • sõidukit ei saa hetkega seisma jätta ja seepärast tuleb sõites enda ümber hoida piisvalt ruumi. • Kui ruumi on vähe, tuleb vähendada kiirust; • Juhi võimalused tegutseda äkkolukorras on vähesed.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane :

	<ul style="list-style-type: none"> • teab kui palju kulub aega ja ruumi, et sõiduk peatada; • mõistab, et väiksemgi sõidukiiruse suurendamine või vähendamine mõjutab oluliselt juhi võimalusi sõiduk peatada; • mõistab, et libedal teel on pidurdusteed on palju pikem kui kuival asfaldil; • mõistab, et sõltuvalt ilmaoludest ja teekatete erinevusest on pidurdusteed pikemad erinevad; • omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgvahega.
Iseseisva töö sisu	Loe konspekti
Kohustuslik kirjandus	Johannes Pirita „ Ohutu sõidu õpetus” Tln.2002

6.2 Sõiduõpe

LS 1	Keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava lõppastme koolituse sõiduõppesse.
Lõppastme koolituse sõiduõppe maht	Kokku 3 sõidutundi, antud teemat 2 sõidutundi.
Kohustuslike sõidutundide arv	Vähemalt 2 sõidutundi.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud algastme koolitus. Läbitud pimedaja sõiduki juhtimise koolitus.
Aine lühikirjeldus	Õpilane ja õpetaja otsivad koostöös võimalusi süvendada keskkonda säästvat, riske vältivat ja teisi liiklejaid arvestavat sõiduviisi. Aine koosneb sõidu hindamise, tagasiside ning keskkonda säästva, riskevältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvendamise etapist. Sõiduõppes mõeldakse keskmist kütuse kulu, sõiduks kulunud aega ja keskmist kiirust. Kui õpilasel on võimalus ja soov, siis sõidutund viiakse läbi õpilase autoga ja oma vastutusel.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused keskkonda säästva, riske vältiva ja teisi liiklejaid arvestava sõiduviisi süvenemiseks ja realistlikku arusaamise kujunemiseks isiklikest, sõiduki juhtimisega seotud käitumisharjumustest.

Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane : <ul style="list-style-type: none"> • omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki juhtimisega seotud käitumisharjumustest; • on rohkem motiveeritud sõitma keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Iseseisva töö sisu	Loe konspekti.

LS 2	Libedaraja riskivältimise harjutused
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava lõppastme koolituse sõiduõppesse.
Lõppastme maht koolituse sõiduõppe maht	Kokku 3 sõidutundi,
Kohustuslike libedaraja sõidutundide arv	Vähemalt 1 sõidutund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud algastme koolitus. Läbitud pimedaja sõiduki juhtimise koolitus.
Aine lühikirjeldus	<p>Sõidutunnid viiakse läbi libedasõidu õppeväljakul vahetult peale lõppastme koolituse teooriaõppe „Libedasõidu riskivältimise praktikum“ läbimist.</p> <p>Analüüsitakse :</p> <ul style="list-style-type: none"> • peatamisteede sõltuvust sõidukiirusest, juhi oskustest, sõiduki iseärasustest, pidurdamise viisist, teekatte iseärasustest jms; • mida tuleb arvestada oludele vastava sõidukiiruse valikul; • kui suurt piki- ja külgvahet tuleb hoida. • Kuidas sõita kurvis libedal teel ohutult ja vajadusel seal pidurdada. <p>Harjutatakse :</p> <ul style="list-style-type: none"> • äkkpidurdamist; • takistusest ümber põikamist. • Kurvis sõitmist ja seal pidurdamist

Aine üldeesmärgid	Luua eeldused : <ul style="list-style-type: none"> • oma võimete/oskuste ja toimetuleku võimaluste hindamiseks äkkolukorras käitumiseks; • mõistmaks, et juhi võimalused äkkolukorras midagi ette võtta ohutuse tagamiseks on piiratud ; • motivatsiooni suurenemiseks juhtida sõidukit keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane : <ul style="list-style-type: none"> • omab realistlikku arusaama äkkolukorras toimetulekuks; • oskab äkkpidurdada; • teab, kuidas kasutada takistusest ümberpõikamiseks vajalikke tehnikaid; • teab , kuidas käituda libedal teel kurvis ja seal vajaduse korral pidurdada. • mõistab, et juhi võimalused äkkolukorras midagi ette võtta ohutuse taastamiseks on piiratud; • on rohkem motiveeritud sõitma keskkonda säästvalt, riske vältivalt ja teisi liiklejaid arvestavalt.
Iseseisva töö sisu	Lugeda konspekti ja Johannes Pirita” Ohutu sõidu õpetust „ Tln.2002

5. Kohustusliku kirjanduse ja määruste loetelu :

- Lauri Koger, Henn Kullerkupp „ Liiklusõpik „ 251 lk., Tln.2007,
- Johannes Pirita „ Lihtne liikluseeskiri ja ohutu sõidu õpetus „ 127 lk, Tln.2002
- Kalju Aleksius „ Sõiduauto ABC „ 96 lk, Tln. 1994
- Koit Klimberg, Toivo Pohjolainen „ Õpi sõitma. Sõiduvihik A,B,C” 40 lk. Tln.1998
- Kimmo Koskenvuo, Neta Helistö jt. „ Esmaabi „ 140 lk. Tln. 2000
- Reedik Niilus Liiklusülesanded 76 lk, Tln. 2013
- EAKL Liiklustestid 67 lk, Pärnu 2012 .

- MKM määrus nr.42 13.06.2011 Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuded ning nõuded varustusele (www.mnt.ee/õigusaktid/liikleja/)
- MKM määrus nr.58 27.06 2011 Mootorsõidukijuhi teadmiste, oskuste ja käitumise liiklusalased kvalifikatsiooninõuded. (www.mnt.ee/õigusaktid/liikleja/)

Koostas :

OÜ Foori Autokooli

Juhataja

Gunnar Krause

fooriautokool@hotmail.ee

01.november 2014.a.